

ZJAZD DYGNITARZY KOŚCIOŁA

KARDYNAŁ PIETRO GASPARRI NIE ŻYJE.

Zmarły Oddał Wielkie Zasługi w Pracy Około Utrwalenia Pokoju i Około Rozwiązania „Kwestji Rzymskiej.”

Rzym, 19. listop. — Kardynał Pietro Gasparri, sekretarz stanu Watykanu w okresie wielkiej wojny światowej, zmarł wczoraj o 10:30 wieczorem po krótkiej chorobie zapalenia płuc. Sędziwy Książe Kościoła w chwili zgonu liczył 82 lata. Kardynał Gasparri zachorował tydzień temu. Stan jego pogarszał się z dniem każdym, a wczoraj widać było, iż koniec się zbliża.

Kardynał Eugenio Pacelli, następca zmarłego Księcia Kościoła na wielce odpowiedzialnym i ważnym stanowisku w Stolicy Kościoła, odwiedził konającego wkrótce przed śmiercią. Bratanek zmarłego, kardynał Enrico Gasparri, odprawił wczoraj rano Msze św. w rezydencji konającego i udzielił mu Sakramentów św.

Zmarły był bojownikiem o pokój.

Wkrótce po objęciu stanowiska sekretarza papieskiego, 14. października, 1914 roku, kardynał Gasparri natychmiast zepolit swe wysiłki ze zmarłym Papieżem Benedyktem dla zakończenia wojny. Prowadzono ustawiczne pertraktacje z rządem wielkich mocarstw.

Po objęciu tronu w Stolicy Piotrowej przez Ojca św. Papieża Piusa XI, w 1922 roku, kardynał Gasparri pozostał na stanowisku sekretarza stanu. Od tej chwili kardynał Gasparri, poświęcając całą swą wiedzę, pracował wytrwale nad sprawą utrwalenia pokoju, współpracując niezmordowanie z Ojcem św. Pracując w tym kierunku, Watykan doprowadził do porozumienia z Francją i następnie, pomimo przeszkód i trudności ze strony dyktatury i rozwija-

jącego się faszyzmu, zawarty został Pakt Laterański, na podstawie którego zainicjowano przykładowe współżycie z rządem włoskim i „Kwestja Rzymska” przestała istnieć.

Papież Pius XI wpłynął na kardynała Gasparri, aby pozostał na tem ważnym stanowisku aż ukończy pracę około porozumienia z rządem włoskim. Kardynał Gasparri ustąpił jednak w grudniu, 1929, a na jego miejsce został powołany przez Ojca św. kardynał Pacelli.

Zmarły Książe Kościoła urodził się w miejscowości Visco, diecezji Norcia w Włoszech, 5 maja, 1852 r. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1877 roku i wkrótce potem otrzymał katedrę prawa kanonicznego w Instytucie Katolickim w Paryżu, gdzie pozostawał 11 lat. Będąc w Paryżu, kardynał Gasparri, wówczas jeszcze młody kapłan, wydał kilka prac na temat prawa kanonicznego i ślubów małżeńskich.

Po wzniesieniu go do godności biskupiej, kardynał Gasparri został wysłany jako Nuncjusz Papieski do Peru, Ekwadoru i do Boliwii. Po powrocie do Rzymu zostaje powołany na stanowisko asystenta przy Tronie Pontyfikalnym, w 1907, a w grudniu tego samego roku zostaje kreowany kardynałem.

Papież Pius X. oddał kardynałowi bardzo trudne zadanie do wykonania, mianowicie modyfikację i kodyfikację prawa kanonicznego. Nad tem kolosalnie trudnym zadaniem kardynał Gasparri pracował nieustannie przez 12 lat, a później kiedy miał tylko wolny czas od innych ważnych obowiązków.

Polska Nie Wierzy w Inflacje w Walce z Depresją.

Warszawa, 19. listop. (Dziennik)

— Stosunki ekonomiczne w Polsce polepszają się powoli lecz pewnie i kraj będzie mógł pokonać depresję bez uciekania się do środków radykalnych jak inflacja lub deflacja. Taką opinię wygłosił w sobotę prof. Władysław Zawadzki, minister skarbu, który wniósł nowy preliminarz budżetowy do Sejmu. Zawadzki oświadczył, iż nie może krytykować innych rządów za przyjęcie tych środków jako za najlepsze do walki z depresją, jednak Polska nie pójdzie po tej drodze ponieważ oznacza to zniszczenie oszczędności. Bilansowanie budżetu przez nakładanie nowych podatków i przez ograniczanie wydatków rządu zostało usprawiedliwione i uznane za rzecz słuszną. Ludność, twierdził dalej min. Zawadzki, pokazała, że posiada całkowite zaufanie do złotego polskiego ponieważ depozyty oszczędnościowe w bankach pol-

skich wzrosły w roku ub. o 25 procent.

— Depozyty oszczędnościowe w walucie zagranicznej zupełnie znikły w Polsce, a banki przez to zmocniły swoje stanowisko znaczenie w porównaniu ze stanowiskiem, jakie zajmowały zaledwie kilka lat temu.

Min. Zawadzki mówił dalej, że deficyt budżetowy na rok przyszły wyniesie około 150 milionów złotych (\$28,757,000). Jedna trzecia deficytu pokryta zostanie z rezerw skarbu państwa a dwie trzecie przez operacje kredytowe. W ciągu ubiegłego roku polski rynek pieniężny wchłonął za 500 milionów złotych (\$95,250,000) bondów polskich.

Min. Zawadzki pominął w swym przemówieniu kwestję długów wojennych dla Stanów Zjednoczonych i zaproponował nałożenie nowego podatku na przemysł cukrowy w Polsce.

KOŚCIOŁ PRAWOSŁAWNY POLONIZUJE SIĘ.

Warszawa, 19. listopada, (PAT.) — Metropolita Dyonizjusz, głowa kościoła prawosławnego w Polsce, zamianował specjalny komitet dla przetłumaczenia starosłowiańskiego tekstu liturgicznego, używanego obecnie w kościołach prawosławnych w Polsce, na język polski. Metropolita polecił również śpiewanie hymnu polskiego „Boże coś Polskę” w cerkwiach w czasie narodowych uroczystości polskich.

Życie Małego i Wielkiego Świata

Zarzuty sen. Borah'a, oskarżającego federalną administrację zapomogową o trwonienie funduszy przeznaczonych na pomoc biednym i bezrobotnym, znalazł echo w kongresie. Słyszysz się, że Harry Hopkins, administrator zapomogowy, będzie wezwany przed komisję senacką w celu wyjaśnienia szczegółów dystrybucji funduszy. — Ostatnio obliczono, że koszt rozdzielania \$125 pomiędzy biednych wynosi ponad \$600! — Czy to nie za dużo?

Jack Salomon, 26-letni makler z Londynu, dał kelnerowi w pewnej restauracji w New York napiwek \$100, co śledzący podejrzewają, że brak mu którejś kłepki w głowie. Ktoś zatelefonował na policję o przyślanie ambulansu do hotelu. — Psychiatrzy zbadali rozrzuconego londyńczyka i orzekli, że z jego mózgowicą jest coś nie ten tego. Niemądrego Salomona załadowano zaraz na statek i odesłano do domu — na własny koszt.

Kwestja Saary staje się coraz bardziej niebezpieczna. W chwili kiedy Francja manewruje w Genewie i stara się wyszukać jak najlepsze sposoby, aby Niemcom w roku przyszłym nie oddać bogatego w węgiel zagłębia, Niemcy zabierają się do roboty systematycznej: pro wadzą kampanję polityczną, wydają większe sumy pieniędzy i dla powiększenia swych głosów sprowadzają obywateli Saary nawet z Ameryki. W tych dniach odpłynę pierwszy transport 400 obywateli Saary, zamieszkanych chwilowo w New Yorku. Podróż dla tych 400 „głosów” i całkowiłe utrzymywanie aż do wyborów w 1935 roku, finansuje rząd niemiecki.

Magicy i sztukiści amerykańscy, którzy zjechali się na swój doroczny sejm do Chicago, twierdzą, że łatwiej jest oszukać ludzi uczonych, profesorów i takich, którzy twierdzą, iż należą do ludzi mądrych, aniżeli małego chłopaka z 5 lub 6 klasy szkoły elementarnej.

KALENDARZYK

Dziś, poniedziałek, 19-go listopada: — Św. Elżbieta Królewna.

Jutro, wtorek, 20-go listopada: — Św. Feliks Waleczny.

Z Biura Meteorologicznego

Wschód słońca o godz. 6:45. Zachód słońca o godz. 1:26.

Pogoda w Chicago i okolicy: W poniedziałek częściowo pochmurno oraz cokolwiek chłodniej. We wtorek prawdopodobnie deszcz i ciepło. Umiarkowany, zachodni i południowo-zachodni wiatr w poniedziałek.

Temperatura doby minionej: Najwyższa wczoraj o godzinie 8mej wieczorem 64 stopnie, najniższa wczoraj o godzinie 9-tej zrana 51 stopni.

— Biura Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Chicago mieszczą się p. nr. 1500 North Dearborn Parkway.

NOWOCZESNY WILLIAM TELL.

Trzeci Wielki Projekt Mieszkaniowy Dla Miasta Chicago.

W Planie Przebudowy Starych Domów w Północno-Zachodniej Dzielnicy.

Z Washingtonu donoszą, że bliska północno-zachodnia dzielnica (near northwest side) w Chicago została wybrana na miejsce największego projektu mieszkaniowego rządu federalnego. Obszar, na którym większość obecnych starych, walcących się i niesanitarnych budynków ma być zburzona i zastąpiona nowymi, nowoczesnymi, odpowiadającymi wszelkim sanitarnym wymogom domów, zamyka się pomiędzy ulicami North ave., Division, Sedgwick i Halsted.

Procedura przejmowania przeznaczonych na zburzenie budynków ma się wkrótce rozpocząć w sądach federalnych w Chicago w celu przyspieszenia programu, który obejmuje już dwa inne, wielkie projekty przebudowy w innych dzielnicach miasta. Ten ostatni projekt pokrywa obszar połowy mili kwadratowej.

Z \$25,000,000 pierwotnie przydzielonych przez administrację mieszkaniową dla Chicago, pozostało tylko \$5,000,000, bo resztę rozdzielono na dwa poprzednie projekty. Dlatego też uważa się za rzecz prawdopodobną, że kwota będzie odpowiednio podwyższona w celu zapewnienia do stałych funduszy na największy projekt. Koszt będzie wynosił prawie tyle, co koszt pierwszego projektu, na który przeznaczono \$12,500,000.

Rejon przeznaczony na ulepszenie przylega do „Gosiejskiej Wyspy” (Goose Island) znanej tak dobrze chicagowianom starego pokolenia. W pobliżu znajdują się także domy ogrodowe Marshall Fielda, plan mieszkaniowy skompletowany przed kilku laty.

Część terenu przynajmniej ulice Ogden ave. i Clybourn ave. Pierwszą niedawno skompletowano jako szeroką arterję ruchu kołowego od parku Lincoln do dzielnicy zachodniej.

Urzednicy federalnej Administracji Robót Publicznych w Washingtonie przyznali, że nowy projekt dla Chicago będzie sankcjonowany, nie chcieli jednak powiedzieć, jak szybko roboty będzie można rozpocząć.

Jak można się domyślać, jedyną przeszkodą mogą być pustki w kasie P. W. A., która wydała już miliardy uchwalone przez ostatni kongres. Sprawozdanie z czynności Administracji Robót Publicznych do dnia 1. listopada wykazało dwa ważne punkty:

1. — P. W. A. miała już w tym dniu deficyt w przydziałach kwot na wszelkiego rodzaju projekty robót publicznych.

2. — Projekty nie-federalne finansowane z funduszu \$3,300,000,000, były w 85 proc. skompletowane, w stadium konstruktury, lub pod kontraktem, a projekty federalne były nawet dalej posunięte.

Kupcy Zwalczają Obecny Podatek Od Sprzedaży.

W Springfield, stolicy stanu Illinois, odbędzie się dzisiaj na specjalnej sesji Legislatury, walna bitwa. Legislatura ma załatwić podatek nie jest potrzebny w chwili obecnej. Stanowiłoby nasze nie posiada również opozycji politycznej w ścisłym słowa znaczeniu.

— To co żądamy nie jest w opozycji do podatku od sprzedaży, jako do podatku, jak również nie twierdzimy, że tego rodzaju podatek nie jest potrzebny w chwili obecnej. Stanowiłoby nasze nie posiada również opozycji politycznej w ścisłym słowa znaczeniu.

— Idzie nam przedewszystkiem o uciecie planu podtrzymania obecnego prawa aż do opracowania nowych ustaw, które zawierać muszą dwie najważniejsze zasady. Idzie nam o to, aby każdy kupiec bez wyjątku obowiązany był płacić podatek od sprzedaży, jak również, aby umożliwić kupcom sprzedającym towar poniżej 25 centów wartości, zbieranie 2 procent podatku.

— Bez uwzględnienia tych dwóch zmian kupiectwo w Illinois będzie musiało się obwarować, będzie musiało wydać w pracy wielu pracowników, ograniczyć ogłoszenia i postępować tak, jak każdy roztropny kupiec, który widzi, że jego dochody pochłaniane są przez nadmierne podatki i cały ciężar zbierania i płacenia podatków złożony jest na jego barki.

JUTRO WIELKIE ŚWIĘTO KARDYNAŁA MUNDELEINA.

Książe Kościoła Obchodzi Srebrny Jubileusz Sakry Biskupiej.

Z Kardynałem Hayesem z New Yorku i Najprzew. X. arcybiskupem Amleto Cicognani'm, Delegat Apostolskim, na czele, ponad stu arcybiskupów i biskupów katolickich z Ameryki, wraz z Dygnitarzami Kościoła z innych krajów, zaczęło się wczoraj zjeżdżać do Chicago, aby wziąć udział w uroczystościach jubileuszowych związanych z 25-tą rocznicą wywyższenia Jego Eminencji Jęzgo Kardynała Mundeleina, arcybiskupa chicagowskiego, do godności biskupiej. Kardynał Hayes i Najprzew. Delegat Apostolski przybyli do Chicago dzisiaj rano.

Główne ceremonie jubileuszowe odbędą się jutro rano w katedrze Najśw. Imienia. Będzie to jedna z najwspanialszych uroczystości religijnych w Chicago. Członkowie komitetu jubileuszowego obliczają, że dzięki transmisji radiowej, ponad milion wiernych będzie duchowo uczestniczyło w jutrzejszej solennej pontyfikalnej Mszy św. dziękiżennej w katedrze Najśw. Imienia.

Główniki będą rozmieszczone wokół Katedry dla tłumów, dla których zabraknie miejsca we wnętrzu świątyni. Poczyniono już przygotowania do pomieszczenia możliwie największej liczby osób we-

wnętrzu Katedry. Komitet, z Najprzew. X. biskupami Bernardem J. Sheil'em i X. W. D. O'Brien'em na czele, oznajmił, że w świątyni jest około 2,000 miejsc siedzących, że jednak są one przeznaczone dla orszaku przyjeżdżających Dygnitarzy Kościoła, kleru i przedstawicieli licznych Zakonów, oraz dla wybitnych przewodców obywatelskich.

Wśród przybyłych wcześniej Dygnitarzy Kościoła, są X. arcybiskup Edward J. Hanna z San Francisco, X. arcybiskup Leopold y Flores, wygnana głowa Hierarchji Kościelnej w Meksyku, X. biskup J. M. Preciado z Colon, w Panamie i wielu innych.

Kiedy święta, długa procesja Dostojeńców Kościoła wkończy do Katedry jutro o godz. 10:30 przed południem na solenne pontyfikalne Te Deum, Delegat Apostolski i Kardynał Hayes zajmą miejsca honorowe w tyle procesji, tuż przed Kardynałem-Jubileatem.

J. E. Kardynał Mundelein otrzymał sakrę jako Biskup Lozowy w dn. 1. września, 1909. W 25-tą rocznicę tej daty Kardynał był w Rzymie, gdzie celebrował swój srebrny jubileusz przed ołtarzem w Bazyli-

Odbudowa Gospodarcza Szybko Staje Się Faktem.

Atmosfera w Stolicy Przesiąknięta Optimizmem

Washington, 19. listop. — Atmosfera w oficjalnych ko-

łach w stolicy, podobnie jak w sferach przemysłowych i robotniczych, jest przesiąknięta optymizmem, że odbudowa gospodarcza kraju jest już u progu, jeżeli nie jest już faktem dokonany. Wydarzenia ostatnich paru tygodni posłużyły do wzbudzenia nowych nadziei, o partych na mocniejszych niż dotychczas podstawach.

Jednocześnie z wzmożonym ruchem w przemyśle, który wytworzył optymistyczne uciecia pomiędzy byznesmanami, pomiędzy Prezydentem a zorganizowanym przemysłem i handlem doszło do pojednania, na które obydwie strony patrzą jako na punkt zwrotny w przystosowaniu ekonomicznym,

zapowiadającym rychły powrót lepszych czasów.

Dyrektorzy Amerykańskiej Izby Handlowej rozpoczęli wczoraj swoją zapowiadzianą batalię o ożywienie ruchu gospodarczego w kraju, odbywając konferencję z Jamesem A. Moffettem, federalnym administratorem mieszkaniowym, i Donaldem Richbergem, czołowym doradcą Prezydenta.

Były wskazówki, że Izba Handlowa podejmie się zmobilizowania biznesu i bankowości poza rządowym programem mieszkaniowym, który przewidyuje konstrukcję budowlaną w objętości \$3,000,000,000, ożywienie przemysłów podstawowych i zatrudnienie około 3 milionów ludzi.

Fabrykant amunicji za ograni-

FABRYKANT AMUNICJI ZA OGRANICZENIEM ZYSKÓW WOJENNYCH.

Du Pont Proponuje Kontrolę Eksportu Amunicji.

Washington, 19. listop. — Lammot Du Pont, prezes potężnej firmy E. I. Du Pont de Nemours and Co., fabryki amunicji, naglił wczoraj senacką komisję amunicyjną o wyeliminowanie nadmiernych zysków wojennych w wyrobie i dostawach amunicji i wszelkich innych materiałów wojennych.

„Najlepiej i najmądrzej umysł w Ameryce powinny być natychmiast zaciągnięte do sformułowania zdrowej polityki mającej na widoku usunięcie tych nadzwyczajnych zysków” — Du Pont napisał do sen. Nye'a, przewodniczącego komisji śledczej.

Du Pont dodał, że w pracy mogą pomagać swoim doświadczeniom sądem ludzkie, którzy z powodzeniem kierowali wysiłkami Ameryki w wojnie światowej. Zalecił on „gruntowne i szczegółowe rozpatrzenie problemu przez taką agencję, jaką kongres uzna za stosowną”.

Faworyzując ścisłą kontrolę rządową nad handlem międzynarodowym bronią, Du Pont powiedział:

„Proponujemy ustawodawstwo pozwalające na eksport broni z tego kraju tylko za pozwoleniem komisji federalnej.”

Z Jackowa.

Nowenna do św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Jutro, we wtorek, dnia 20go listopada rozpoczyna się na Jackowie dziewięciodniowa nowenna do św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Suma każdego dnia z kazaniem odprawiać się będzie o 9:30 rano. Wieczorem nabożeństwo także z kazaniem o 7:30. Poza tym każdego dnia zarówno rano na Sumie jak i wieczorem będą odczytywane prośby do św. Teresy i wspólne zań modlitwy i będą wielkimi św. Terenii dawane wierzby po każdym nabożeństwie do ucałowania. Kierownikami nowenny będzie ks. Franciszek Płoszek, misjonarz diecezjalny. Spodziewać się należy, że na nowennę jackowianie tak starzy jak i młodzi licznie uczęszczają, a św. Terenia swem wstawiennictwem u tronu Bożego, liczne łaski i błogosławieństwa wyprosi, gdyż umierając powiedział, że zadaniem jej w niebie będzie dobrze czynić na ziemi.

Z Młodziankowa.

Z okazji św. Cecylii patronki Klubu Polskich Organistów przypadającej w przyszły czwartek, odprawiona zostanie w dniu tym Msza św. w kościele śś. Młodzianków, o godzinie 11tej przed południem, na której członkowie klubu przystąpią wspólnie do Komunii św. Organistą w tej parafii jest p. Aleksander Karczyński, dyrygent klubu organistów.

W ubiegłą sobotę w kościele śś. Młodzianków połączeni zostali związkami małżeńskimi p. Stanisław Gościński, syn pp. Stanisława i Wiktorji Gościńskich z panną Anną Nosal, córką pp. Jana i Agnieszki Nosalów, zam. p. nr. 1904 West Huron ul. Związek małżeński pogłosił brat pani młodej ks. Władysław Nosal i Mszę św. na intencję nowożeńców odprawił w asyście ks. Edwarda Krakowskiego i ks. Franciszka Dampsa. Gody weselne odbyły się w ścisłym kółku rodzinnym w domu rodziców pani młodej.

Klub Wioski Zaborowia urządza zabawę w niedzielę, dnia 25go listopada, w sali ob. Józefa Stefanika, przy Noble i Huron ul. Początek o godzinie 4:30 wieczorem.

Odbył się z kościoła śś. Młodzianków pogrzeb s. p. Zofji Owiewia, niewiasty rożonkowej. Po odprawionych ceremoniach liturgicznych zwłoki zmarłej złożone zostały na wieczny spoczynek na cmentarzu św. Wojciecha.

Państwo Jan i Bronisława Hudykowie obchodzili w dniu wczorajszym srebrny jubileusz pojęcia małżeńskiego i z tej okazji podziękowali Bogu na Mszy św. w ich intencji odprawionej za łaski otrzymane. Poza tym krewni i przyjaciele składali im gratulacje.

W sobotę w kościele śś. Młodzianków ślubowali: p. Szymon Sulomowski z panną Józefiną Telma i p. Stefan Płaszczewski z panną Józefiną Michalską.

Posiedzenia Dworu śś. Młodzianków, nr. 688 Z. K. L., odbywają się w pierwszym poniedziałek każdego miesiąca w sali parafialnej na Młodziankowej. Jest to jedno z najstarszych zrzeszeń na Młodziankowej. Nadleśniczym jest p. Jan Imbiorski.

Odbył się z kościoła śś. Młodzianków pogrzeb s. p. Bronisława Saka, chłopca, który zginął tragiczną śmiercią, przez zawalenie się starej rudery. Po odprawionych ceremoniach liturgicznych zwłoki przedwcześnie zgasłego chłopca, zostały złożone na wieczny spoczynek na cmentarzu św. Wojciecha.

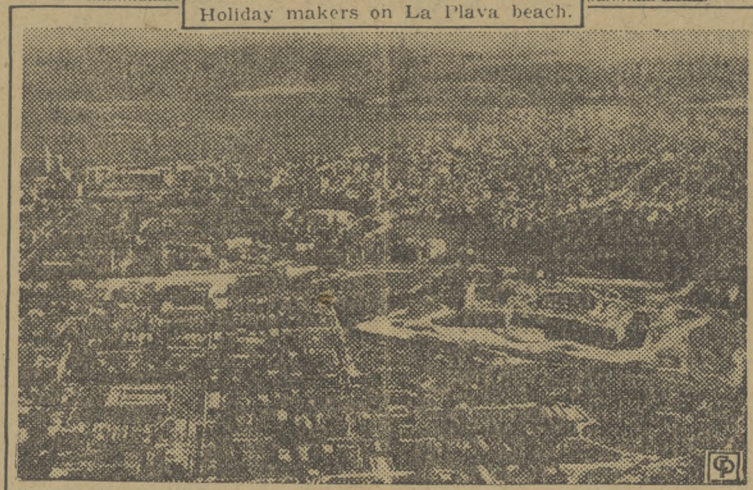
Ty wiesz, Moniek — chwali się przed kolegą Jójne Rożdżawit, znany lowelas, pogromca serc niewieści i wogóle — młodzian wytworny. — Ja poznałem dziewczynkę, to ona ma włosy takie czarne jak kruk. Co ja mówię — jak kruk! Jak paznogie!!!

HAWANA

Napisał ks. Tadeusz S. Ligman, C. R.

Holiday makers on La Playa beach.

Air view of Havana.

Hawana (San Cristobal de la Habana) jest stolicą i największym miastem republiki Kuby oraz jednym z najlepszych i najbezpieczniejszych portów na ziemi. Dostępu do portu przez wąskie wejście strzegą fortece: Morro i La Cabana. Najważniejszy ten port handlowy Indji Zachodnich jest na półwyspie, leżącym nad głęboką zatoką Hawańską i nad zatoką Meksykańską w północno-zachodniej części wyspy Kuba. Hawana jest w odległości stu mil, w kierunku południowym, od portu Key West, we Florydzie. Mieszkańców jest przeszło półmilion, z których 60 procent jest białych, 30 procent murzynów i 10 procent cudzoziemców. Przeciętna temperatura 76° F.; a deszczu opada rocznie przeciętnie 40 cali. Tropikalne burze czynią co kilka lat straszne spustoszenia. Dnie są zwykle jasne i niebo pogodne. Deszcz przeważnie pada po południu.

Zatokę Hawańską odkrył w roku 1508 Sebastian de Ocampo. Osada pierwsza powstała w roku 1515. Przez całe wieki miasteczko było wystawione na ataki korsarzy i spustoszenia przez floty europejskie. W 1762 roku Anglicy zdobyli miasto, lecz nie zdołali się tam utrzymać dłużej niż rok, gdyż ponownie powróciło ono w posiadanie Hiszpanów.

W roku 1898 eksplodował w porcie amerykański okręt wojenny „Maine”; spowodowało to bezpośrednią wojnę pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Hiszpanią, podczas której flota amerykańska zablokowała port i miasto. Po wygranej wojnie i oddaniu Kuby Amerykanom, Amerykanie za-

prowadzili gruntowną zmianę warunków sanitarnych w porcie, tak iż dziś należy on do najzdrowszych, chociaż znajdujących się w tropikalnych. Amerykanie nie tylko zaprowadzili porządek w porcie ale i w mieście. W starej dzielnicy i uliczkach wąskich i krętych, w nowej już są proste, szerokie i ze wspaniałymi pałacami wśród drzew palmowych i kwiecica tropikalnego. Bulwary są wprost przepyszne, szczególnie „Prado” i „Calle de la Reina”. Z gmachów rządowych wspólnie przedstawia się pałac prezydenta i niedawno wykończony wspaniały gmach kongresu. Na zwiedzenie zasługuje cmentarz z licznymi marmurowymi przedmiotami. Katedra z roku 1724 okazała się przedstawia, ale jest zaniedbana. W niej do roku 1898 spoczywały zwłoki Krzysztofa Kolumba.

W Hawanie dużo zatrudnienia dają turyści bezustannie przybywający z okrętów rozmaitych, jakie się tu zatrzymują w dłuższych swych podróżach. Za czasów prohibicji amerykańskiej, Hawana stała się Mekką prawdziwą dla spragnionych Amerykanów podczas pory zimowej, gdyż tu wieczna wiosna lub lato.

W Hawanie dużo fabryk cygar i wyrobów tytoniowych. Dawniej drugie miejsce w handlu zajmował cukier i rum; żywność i tkaniny bawełniane przedtem importowane, lecz dziś starają się usamodzielniać, gdyż obfity na cukier zmniejszył się znacznie i pozbawił ich dochodów.

Owoce, tytoń, cukier, rum, kawa z wyspy przeważnie idą przez port hawański.

4 Ofiary Wypadku Aeroplanowego.

Los Angeles, Cal., 19. listop. — Straszna katastrofa aeroplanowa zdarzyła się w sobotę w odległości 20 mil od Los Angeles. Samolot, wiozący cztery osoby, uderzył w zbocze góry, widoczną wśród gęstej mgły, i roztrząsał się w kawałki. Wszystkie cztery osoby, wśród nich młoda dziewczyna, poniosły śmierć na miejscu.

Tragedja Bezrobotnego

Gawrysiak powiesił się w mieszkaniu.

New York, 19. listop. — Józef Gawrysiak, lat 49, robotnik będący od dłuższego czasu bez pracy, dostał ostatnio nakaz opróżnienia zajmowanego przez niego mieszkania.

W sobotę, zwłoki nieszczęśliwego znaleziono wiszące w jego sypialni. W kieszeni jego ubrania znaleziono nakaz ewikcji.

Tajfun Porwał 230 Ofiar Na Filipinach.

Manila, 19. listop. — Conajmniej 230 osób straciło życie podczas strasznego tajfunu, jaki nawiedził wyspy Filipińskie w ub. tygodniu. Była to jedna z najgorszych burz, jakie nawiedziły Filipiny w wieki lat.

Raporty z dotkniętych klęską okolic są szczupłe i niedokładne, bowiem drogi komunikacji zostały przerwane.

KONSUL MARCHLEWSKI ZASZCZYCONY.

New York, 19. listop. — Na posiedzeniu dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Izby Handlowej, nadano d-rowsi M. Marchlewskiemu, konsulowi generalnemu R. P. w New Yorku, tytuł członka honorowego Izby w dowód uznania za jego długoletnią owocną współpracę. Konsul Marchlewski został ostatnio przeniesiony na stanowisko konsula generalnego w Królewcu.

Panie Konkowski, Warto Ta Sprawę Zbadać Gruntownie.

Światło Sygnałowe Powinno Się Znajdować Przy Narożniku Milwaukee Ave. i Noble Ul.

Niemna dnia w tygodniu ażeby przy narożniku Milwaukee ave. i ul. Noble nie było wypadku, a że to część wielkiej dzielnicy polskiej w której Polak jest aldermanem, warto zatem zastanowić się nad niebezpieczeństwem i życiem przechodniów jak i też automobilistów.

Potrzebne tam są koniecznie światła sygnałowe! Nie czekamy chwili kiedy tragiczny wypadek zwróci uwagę wyższych urzędników miasta po niewczasie. Dobrze zrobi alderman Fr. E. Konkowski z 26ej wardy, gdy wystara się o światła sygnałowe dla ogólnego dobra publicznego.

Skarżę się na tą sytuację nie tylko nasi, ale i obcy. Onegdaj otrzymaliśmy od Dr. C. A. Kirkwooda, dentysty z pnr. 1053 Milwaukee ave. list treści następującej:

„Dziennik Chicagoski, 1455 ul. West Division, Chicago. Panowie:

Jako wydawnictwo, które informuje lud zamieszkały na północno-zachodniej stronie miasta o prawach mu przysługujących jako podatnikom i obywatelom głosującym, zwracam uwagę na kilka ważnych faktów. Na krzyżówce przy Milwaukee ave. i uliczkach Noble i Emma, z braku światła sygnałowych wydarzają się wypadki w wielkiej liczbie, głoszący obywateli i obywatelki i podatnicy zostają zabici, okaleczeni lub też ich posiadłości ostatecznie ulegają zniszczeniu nie raz kompletnemu.

POŁUDNIE WITA PREZYDENTA.

„PIONIERZY Z 1934”. — Prezydent Roosevelt, przemawiając do tłumu w Harrodsburg, Ky., zastosował ten termin do siebie. Prezydent dokonał tam dedykacji pomnika ku pamięci pierwszych białych osadników.

„PIONIERZY Z 1934”. — Ołbrzymi tłum słuchał przemówienia, w którym Prezydent Roosevelt opowiadał, co Nowy Ład robi dla przebudowania życia amerykańskiego.

POWITANIE W KENTUCKY. — Urzędnicy i delegacja obywatelska witają Prezydenta Roosevelta w Harrodsburg, Ky. W samochodzie, od lewej ku prawej: Prezydent Roosevelt, gubernator R. Lafoon i senator Barkley z Kentucky. (Kilse Herald-Exam.)

ła sygnałowe znajdują się pnie. Możeby w tej sprawie raczył zabrać głos p. alderman Franciszek E. Konkowski? — Czekamy...

Z Annowa.

Biskup Bernard J. Sheil zjedzie na Annowo w piątek, dnia 7-go grudnia, o godzinie 7:30 wieczorem, ażeby udzielić Sakramentu Bierzmowania dzieciom szkolnym i osobom starszym, które jeszcze nie były bierzmowane.

Odbędzie się w niedzielę, dnia 16-go grudnia w sali parafialnej na Annowie przedstawienie sztuki teatralnej, p. t. „W szponach Zbrodni”. Obsada ról doborowa. Cały dochód z przedstawienia przeznaczony na korzyść parafii.

Osada Zjednoczenia nr. 28my czyni przygotowania do balu, jaki się odbędzie w czwartek, dnia 6-go stycznia, p. r. w sali ob. Węgrzyna, p. nr. 2059 West 19ta ul. Dochód z balu obrotowy będzie na potrzeby drużyny skautowej nr. 280 Z. P. R. K.

P. Władysław Stanuli pojął sobie za małżonkę pannę Stanisławę Łabus. Ślub ich odbył się przed kilkoma dniami w kościele św. Anny.

W PRZYSZŁĄ NIEDZIELĘ.

Tow. Tysiąc Walecznych gr. 877 Z. N. P. urządzi pierwszy doroczny jesienny bal w niedzielę, dnia 25go listopada, w dużej sali Synów Wolności, pnr. 1042 N. Damen ave., blisko ul. Thomas. Początek zabawy o godz. 5ej wieczorem. Muzyka doborowa i wiele niespodzianek. Komitet: Jan Kopeć, Józef Mazarka, Marja Burkowska i Władysław Czekaj.

Ameryka Pomaga Utrzymać „Złoty Blok” w Europie.

Daje Belgii \$25,000,000 pożyczki.

Washington, 19. listop. — W sobotę wyszło tu na jaw, że Stany Zjedn. są gotowe pożyczyć pieniądze państwu z „złotego bloku” w Europie, aby je utrzymać przy parytecie złotym. Wyjaśniło to nową pozycję „pożyczki zagranicznej na złoto”, jaka się pojawiła w ostatnich dwóch sprawozdaniach banków systemu rezerwy federalnej.

Banki rezerwy pożyczki już \$25,000,000 Belgii na ten cel i stoją gotowe dać dodatkowe kredyty temu krajowi i innym, które pragną zabezpieczyć notowania swojej waluty na zagranicznych rynkach pieniężnych.

Słyszysz się, że obecna operacja ma charakter nadzwyczajny. Pieniądże idą do Belgii, która znów wysłała złoto do Stanów Zjednoczonych.

Do 14. listopada, banki rezerwy pokazywały \$15,765,000 w „pożyczkach zagranicznych na złoto”.

KONTYNET POLARNY PODZIELONY NA DWIE CZĘŚCI.

Admirał Byrd dokonał ważnego odkrycia.

Mała Ameryka, Antarktyda, 19. listop. — Kontradmirał R. E. Byrd, szef ekspedycji do bieguna Południowego, znalazł podczas ostatniego wlotu nad polami lodowymi dowody zdające się potwierdzać istnienie przejścia dzielącego Antarktydę na dwie części. Admirał Byrd sądzi, że odkrycie wyrażnie stwierdza istnienie wielkich obszarów ładu na wschód od Ross Barrier jako grup wypięsłych oddzielonych cieśninami.

Polska kupuje stare żelazo w Ameryce.

Washington. — Wywóz starego żelaza z Ameryki był w tym roku największy w historii. W pierwszych 9 miesiącach wywieziono ogółem 1,275,414 ton żelaza. Więcej niż połowę z tego kupiła Japonia. — Polska kupiła 59,826 ton.

Oszecek jest to głos psa myśliwskiego, gdy nie może lub nie ma odwagi zbliżyć się do zwierzyny.

NAJWIĘKSZE WARTOŚCI JAKIE KIEDYKOLWIEK ZAOFIAROWANO OSZCZĘDNYM ODBIORCOM W CHICAGO!

3,000 PIĘKNYCH Płaszczów
dla pań i panien po cenach wyprzających
NIEBYWAŁA SPOSOBNOSC OSZCZĘDZENIA

Niech Was nie nie wstrzymuje od przybycia na tę sensacyjną sprzedaż nadwyżkowego zapasu!!

\$6.66
Inne ładne płaszcze po \$9.98 - \$14.98

SENSACYJNE WYPRZĄTNIĘCIE 2,600 SUKIEŃ \$1.66
Jedwabne, krepowe, nowocześnie. Wartości do \$5.98. Prawdziwe Outlet wyprzątnięcia. Nie poimić go!

600 SUKIEŃEK 49c
dla dzieci. Odpowiednie do szkoły. Wartość dwa i trzy razy tyle ile my żądamy. Tylko

CHICAGO MAIL ORDER BARGAIN OUTLET
511 South Paulina Street—Marshall „L” and Street Car to Door
Hours: 8:30 to 6—Thursday and Saturday Eves. to 8:30 P. M.

Walka o Łaskę Marszałka Izby Rozpoczyna Się.

Washington, 19. listop. — Kandydaci na marszałka krajowej Izby Reprezentantów zbiórą się tu w tym tygodniu, aby rozpocząć sześciotygodniową, gorącą kampanię, zanim 322 demokratycznych kongresmanów zbierze się na kaukusie 31. grudnia, aby wybrać swojego marszałka.

Czołowymi kandydatami są kongr. Byrns z Tennessee i kongr. Rayburn z Teksas. — Pierwszy jest już w stolicy, a drugi ma przybyć tu dzisiaj.

N. R. A. nie żartuje. Grand Rapids, Mich. — R. S. French, detaliczny handlarz węglem z Caledonia, Mich., uznany winnym pogwałcenia kodeksu N. R. A., zostały zasądzone w sądzie federalnym na \$300 grzywny względnie 4 miesiące aresztu.

Horner Proklamuje Święto Dziękczynienia.

Springfield, Ill., 19. listop. — Gub. Horner wydał proklamację wzywającą ludność Illinois do obchodzenia czwartku, 29. listopada, jako dorocznego Dnia Dziękczynienia.

Gubernator nagli o wyrażenie Bogu wdzięczności za „wschodzące słońce jasnej przyszłości”, o pamiętanie o współobywatelach w biedzie i opuszczeniu i o ślubowanie stałego oddania dla kraju, stanu i Boga.

Konsumcja importowanych trunków rośnie.

Washington. — Biuro celne stwierdza zwiększenie się konsumpcji trunków importowanych w październiku. Do rąk węglem z Caledonia, Mich., uznany winnym pogwałcenia kodeksu N. R. A., zostały zasądzone w sądzie federalnym na \$300 grzywny względnie 4 miesiące aresztu.

LEKARZE POLSCY

Dr. WARSZEWSKI—1238 NOBLE ULICA
Od 3 do 3 po południu.
Od 8:30 do 8 wieczorem.

DR. BRONISŁAW J. MIX
Lekarz, Chirurg i Akuszer
1433 N. ASHLAND AVENUE
Godz.: 1—2 po poł., 7:30—9 wiecz.
Tel. Brunswick 2422

DR. ŻURAWSKI
1608 Milwaukee Ave., róg North
Od 10tej do 12tej i od 8ej do 8mej, prócz środy wieczór.
Choroby skórne, Weneryczne i Moczowo-Płciowe, Wady Cery i Skóry.

DR. F. A. DULAK
Spec. Chorob. Oczu, Uszu, Nosu i Gardła
Ofis: 1008 Milwaukee Ave.
Telefon Brunswick 6640.
North-West Tower Budynek 5 piętro.
W pon. i piątek od 4-6 i od 7-9 wiecz.
We wtorki, czwartki i soboty od 1-5 po południu i od 7-9 wieczorem.
W Ofisie w Śródmieściu: W pon. 4-6 i w soboty: od 12-2 po poł. Rez.: 1566 Logan Blvd. — Tel. Belmont 5517.

DR. JÓZEF F. KONOPA
LEKARZ, CHIRURG I AKUSZER
Ofis: 1628 W. Division, naprzeciw N. G. Godziny: od 10 do 12 i od 2 do 4 i 6 do 8 wiecz. W niedzielę rano od 10 do 12.
Telefon Armitage 6145

DR. Jan P. Wojtalewicz
Ofis: 1608 Milwaukee Ave., 10 piętro.
Godz. 1 do 3 po poł. i 7 do 8:30 wiecz. oprócz środy i niedziel. W soboty tylko od 1 do 5 po południu.
Tel. Ofisu. Arm. 2500—Fok. Irving 3206

DR. S. R. PIETROWICZ
SPECIALISTA I KONSULTOR CHOROBY WENIETRYZ I NERWOWYCH.
Laboratorium i Ofis:
1200 N. Ashland Ave. nr. Division
Od 11 do 2 po poł. i od 6 do 8 wiecz.
Tel. Armitage 1129.
Rez. 2730 Sheridan Rd., Evanston
Tel. Sheldrake 5285.

Polska, po włosku i łacinie, nazywa się Polonia; po niemiecku, Polen; po litewsku, Lenkija; po rusku, Polska; po francusku, Pologne; po angielsku, Poland; po japońsku, Porando; po turecku, Lechistan.

DR. T. M. LARKOWSKI
Lekarz, Chirurg i Akuszer
Ofis i Rez. 2000 N. Leavitt St.
Róg Armitage Ave.
Od 10:30 do 2 po południu, od 6:30 do 8 wiecz.

DR. OLGA M. LATKA
LEKARZ I CHIRURG
Specjalizuje w Chorobach Kobiecych i Dziecięcych.
Pokoje 4—447 N. Paulina Ulica.
Godziny: 2 do 4 i 6 do 8 wieczorem, oprócz środy.

FRANCUSKI SPECJALISTA J.W. BEAUDETTE, M.D.
LEKARZ I CHIRURG
Specjalizuje w chorobach skóry, krwi, kłaski oddolowej, mocz, chłonięcych i wenerycznych.
Pokoje 4—447 N. Paulina Ulica.
Godziny: 2 do 4 i 6 do 8 wieczorem, oprócz środy.

OFIS: 1800 SOUTH ASHLAND AVE.,
TELEFON CANAL 0464

CZYTAJCIE DZIENNIK CHICAGOSKI

DZIENNIK CHICAGOSKI

THE POLISH DAILY NEWS

Issued every day except Sundays
and Holidays.Wychodzi codziennie z wyjątkiem
niedzieli i świąt uroczystych.

TERMS OF SUBSCRIPTION

One year \$5.00
Six months 3.00
Three months 1.75
In Chicago by mail for 1 month .85
To Europe for one year 8.00
To Canada for one year 5.00
All letters shall be addressed to

PRZEDPŁATA WYNOŚI

Rocznie \$5.00
Półrocznie 3.00
Kwartalnie 1.75
W Chicago pocztą miesięcznie .85
Do Europy rocznie 8.00
Do Kanady rocznie 5.00
Wszelkie listy adresować należy:

THE POLISH PUBLISHING COMPANY

1455-57 West Division Street
CHICAGO, ILL.
Telefon Brunswick 7040.

Naprzód z Rooseveltem!

Tak wołali podczas kampanji wyborczej demokracji. Było to naturalne, jako że Prezydent uważany jest za lidera partii i partia nietylko ma obowiązek go popierać ale zazwyczaj kapitalizuje wszystkie jego dobre czyny. Obecny Prezydent „udał się” partii demokratycznej nadzwyczajnie. To reformator prawdziwy, który już zdolał porwać za sobą masy, wobec czego okrzyk podany w tytule był naturalnym przed wyborami.

Ale okrzyk ten podjęli teraz wielcy potentaci handlowi i przemysłowi. Oni dziś także wołają: Naprzód z Prezydentem Rooseveltem! — i to właśnie jest najciekawsze.

Handlowa Izba St. Zjednoczonych uchwaliła jednogłośnie nietylko poprze Prezydenta w jego dążeniach Nowego Ładu, ale ponadto zobowiązała się publicznie wezwać inne organizacje specjalne, żeby poszły jej śladem.

Nowy Ład Prezydenta uzyskał powszechną aprobatę narodu. Nie do rządu należy teraz czynić następny krok i to jest powodem naszej akcji — powiedział prezes Izby.

Stanowisko Izby Handlowej spotka się niewątpliwie z powszechnym uznaniem i taką samą powszechną aprobatą, jakiej doznał w wyborach Nowy Ład Prezydenta Roosevelta.

Prezydent Roosevelt wciąż tworzy plany, wciąż „eksperymentuje” nie z miłości dla planów ani eksperymentów, tylko w szeregowej chęci dźwignięcia kraju z głębokiego kryzysu gospodarczego. Od początku miał on swoich zwolenników, ale miał i przeciwników w osobach konserwatyistów, bojących się śmierć każdego nowatorstwa. I gdyby ci konserwatyści mieli jakiś plan, można by ich rozumieć. Niestety, ludzie ci nie przedstawili żadnego planu. Cały ich plan polegał na ustawicznym zwalczaniu Prezydenta, który tymczasem zyskał sobie powszechne uznanie całego narodu.

W uwagach swoich po wyborach podkreślili potrzebę współpracy z Prezydentem i dopomagania mu we wszelki sposób. Wskazywaliśmy na fakt, że wybieraliśmy cały kongres, że ten nowy kongres może okazać się bardzo radykalnym, może chcieć daleko radykalniejszym reform, jak pragnie ich sam Prezydent, i że wobec tego należy raczej pójść z Prezydentem i jemu pomagać, jak zwalczać go na każdym kroku. Zresztą warunki wprost żądają całego szeregu reform i dokonać się one muszą bez względu na osobę prezydenta i jego przynależność partyjną.

Krok Izby Handlowej St. Zjednoczonych wskazuje, że przedstawiciele wielkiego przemysłu, handlu i finansów rozumieją znaczenie ostatnich wyborów, widzą dzisiaj, że przeciwko prądowi daleko płynąć nie można i że gdyby chcieli to czynić, to wyrządzą szkodę sobie samym i krajowi, i dlatego oświadczają, że oddają idą z Prezydentem. To się nazywa obywatelskie stanowisko i za to im czesć!

Handel Detaliczny w Illinois.

Dobrze jest wiedzieć, co się gdzieindziej dzieje, ale jeszcze lepiej jest wiedzieć, co się u nas dzieje. Dlatego korzystamy z tylko co opublikowanej statystyki federalnego departamentu o handlu detalicznym w naszym stanie Illinois. Statystyka pokrywa okres czteroletni, od 1929 do 1933 i celem jej jest pokazać jak było w r. 1929 a jak w r. 1933.

Otóż ze statystyki tej wynika, że detaliczny handel sklepów spożywczych, obrót w restauracjach, handel sklepów z różnymi artykułami (general stores), obrót stacji gazolinowych i wreszcie apteki — wykazuje poważne zwiększenie się w r. 1933 w porównaniu z handlem detalicznym w r. 1929.

Handel artykułami spożywczymi w stosunku do ogólnego handlu detalicznego w r. 1929 wynosił blisko 23 procent, zaś w r. 1933 osiągnął prawie 27 procent. Dalsze porównanie w tym względzie pokazuje, że obrót w restauracjach wynosił w r. 1929 blisko pięć procent, a w r. 1933, blisko siedem. Handel w sklepach ogólnych, takich jak sklepy departamentowe i im podobne, wyniósł w r. 1929 trochę więcej jak 17 procent całego handlu detalicznego w stanie, zaś w r. 1933 stanowił on 20 procent. Obrót na stacjach gazolinowych zwiększył się z trzech do blisko pięć i pół procent, a handel w aptekach wzrósł z trzech do przeszło czterech i pół procent, w porównaniu z handlem w r. 1929.

Ale są branże handlowe, których interes się nie zwiększył, lecz przeciwnie, skurczył się w porównaniu z obrotami w r. 1929. Do nich należą sklepy z konfekcją damską, z narzędziami rolniczymi, sklepy tak zwane farmerskie, sklepy z meblami i artykułami domowego obejścia, sklepy z samochodami i sklepy z drzewem, oraz sklepy z żelastwem domowego użytku i artykułami budowy.

Ten handel skurczył się bardzo poważnie i w stosunku do całego handlu detalicznego w r. 1929, zmniejszył się o blisko 53 i pół procent.

Jeśli chodzi o nasze Chicago i o jego obroty handlowe w stosunku do takich samych obrotów handlowych w całym stanie, to ten stosunek utrzymał się prawie bez zmian. W r. 1933 był taki sam, jak w r. 1929. Detaliczny handel miasta w r. 1929 wynosił 57 i trzy dziesiąte procentu, a w r. 1933 — 57 i dwie dziesiąte.

Przeglądając dalej statystykę, dowiadujemy się, że prawie 45 procent wszystkich sklepów detalicznych w stanie Illinois znajdowało się w Chicago, które zatrudniało w handlu detalicznym 60 procent wszystkich zatrudnionych w stanie. Blisko 42 procent właścicieli interesów detalicznych w stanie znajdowało się w Chicago. Na ogólną sumę zarobków ludzi zatrudnionych w handlu detalicznym w stanie, 64 i pół procent przypada na Chicago.

Porównując te cyfry z cyframi z r. 1933, występują niewielkie zmiany ale na lepsze. Liczba sklepów w mieście zwiększyła się cokolwiek, skutkiem czego zwiększyła się także liczba zatrudnionych właścicieli, zwiększyła się też suma zarobków itd.

Gdy więc kto mówi dzisiaj, że warunki się polepszyły, to ma ku temu podstawę.

Cesarski Komunizm.

Od kilku lat dokonywuje się w społeczeństwie japońskim ferment, ogarniający coraz szersze kręgi. Wyraża się on przedewszystkiem w propagowaniu wybujałego nacjonalizmu i potencjalnie kapitalizmu i demokracji. Ma więc potrochu i coś z narodowego socjalizmu niemieckiego i komunizmu bolszewickiego, jakoteż i z faszystów włoskiego. Niekiedy nazywają ten ruch „cesarskim komunizmem”, jako że wszystko w Japonii, nawet najbardziej skrajne prądy, łączy się nierozdzielnie z osobą Mikada. Ten neo-socjalizm japoński o specyficznych cechach wschodnich charakteryzuje się przedewszystkiem odwróceniem się od burżuazyjnego liberalizmu i demokratycznych instytucji identyfikowanych prywatnym kapitalizmem. Ażkolwiek ideały tego nowego ruchu są rewolucyjne, jednak wśród jego zasadniczych haseł znajdujemy hasło nawrotu do japońskiej tradycji i czystości kulturalnej.

Ideolodzy „cesarskiego komunizmu” twierdzą, że restauracja Meidzi z roku 1868 nie osiągnęła całkowitego powodzenia. Odrzucała ona w pełnym blasku potęgę cesarskiej trony japońskiej, ale zaszkodziła Japonii, wprowadzając do niej zachodni kapitalizm i metody zachodniej polityki. Przez nie to Japonia zboczyła z tej drogi, którą jej zakreśliła tradycja i rasa japońska. Należy usunąć zachodnie „nowinki” i odbudować naród na rodzimych podstawach.

Takie są zasady kulturalne neo-socjalizmu japońskiego, jego zaś zasady społeczno-ekonomiczne wyrażają się mniej więcej w następujących hasłach:

1. Zniesienie parlamentaryzmu, będącego źródłem nadużyć ze strony politycznych partij; 2. Utwierdzenie dyktatury, zgodnej z duchem wschodnich narodów; 3. Cesarz będzie reprezentantem narodu; 4. Głosowanie odbywać się będzie według rodzin, z prawem głosu dla głowy rodziny; 5. Majątki powyżej 1 miliona jen ulegną konfiskacie. 7. Przedsiębiorstwa z kapitałem powyżej 10 milionów jen ulegną nacjonalizacji. 8. Ważniejsze gałęzie przemysłu ulegną nacjonalizacji; 9. Krytyka polityczna niedozwolona. Opozycja surowo karana.

ECCE HOMO!

Niema tajemnic jesień mego życia
I mógłbym mieszkać nawet w szklanym domu,
Bo teraz krzywdy nie czynię nikomu
I nie w swem sercu nie mam do ukrycia.

To, czego wstyd mi było przed człowiekiem
W gorące życia mego południa,
Rzuciłem w czarną i głęboką studnię,
Przykrytą mechami obrośniętym wiekiem.

I już je nigdy więcej nie otworzę
Chyba z wybiciem ostatniej godziny,
Bym nie udawał człowieka bez winy,
Kiedy się stawię przed obliczem Bżem!

A gdy przed karą kłęknię niewiadomą,
To może wówczas przy Sędzię tronie
Dobrzy anieli staną w mej obronie,
Wołając wielkim chórem: Ecce homo!

HENRYK ZBIERZCHOWSKI.

Nowa ta ideologia „socjalizmu” japońskiego, przez którą przebijają wszystkie współczesne prądy europejskie, wyszła ze sfer rolniczych, gdyż, w porównaniu z kapitalistami i nową burżuazją, położenie rolników w Japonii jest istotnie najgorsze. Oni to właśnie są największymi wrogami europeizacji Japonii, uważają bowiem, że przez europejski komercjalizm miasta japońskie rozwinęły się kosztem wsi, która zupełnie upadła. Domagają się więc zniszczenia plutokracji i politycznych partij jako najgorszego zła ich wyspiarskiej ojczyzny.

Ideologia japońskich neo-socjalistów, proklamująca nierozdzielność socjalizmu z nacjonalizmem, zyskuje w Japonii coraz więcej zwolenników. Pochlebiamy ona jednocześnie nocjonalistycznym instynktom Japończyków, wyższości ich rasy i narodu i budzi nadzieję poprawy bytu wśród zbiedniałej ludności wiejskiej i bezrobotnej młodzieży miejskiej. Ważniejsze jest jednak może to, że do nowej tej organizacji garną się i oficerowie armii cesarskiej.

Za całym tym nowym ruchem, jak zresztą za każdym ruchem w Japonii i za każdym jej posunięciem politycznym, kryje się największe zło Japonii — przeludnienie. Wszystko, cokolwiek się dzieje obecnie w Japonii, nie da pożądanego wyniku, dopóki nie znajdzie się środek na gniebiący państwo Wschodzącego Słońca przerosł ludność.

Z CUDZEJ GRZĘDY.

NOWY ŚWIAT W NEW YORKU, 26-X.—

Akcja naszego wychodźstwa na rzecz powojnian w Polsce znacznie zwolniła tempo. Ale nie tylko to. Powstały pogłoski, że klasa jest przesadzona, że niema się nią powodu bardzo przejmować i wreszcie, że z ofiar, które my tutaj zebraliśmy i wysłaliśmy, nie korzystają powojniarstwo. Zarzuty te zostały już sprostowane. Tutaj zaś mamy list, który sprawę ze strony prywatnej jasno oświeca.

Pisze ks. prałat S. Szpetnar z Jarostawia do p. Zofii Bogdan-
skiej, żony Zygmunta Bogdan-
skiego:

„Co się tuży klasę powoź, to rzecz się ma ciężej, niż to potrafią gazety opisać. To już dopust Boży. Oczywiście, że i tu na miejscu czynią ludzi wiele i dają ofiary. Tu trzeba wiele ludzi odżywić przez rok i ich byleki. Wiele ludzi znalazło się bez dachu nad głową, woda dom i wszystko, co było w domu, zabrala. W wielu miejscach woda zabrala nawet zwierzęta urodzającą ziemią a zostały kamienie lub jałowa glina na wierzchu. Powojniarstwo zabiera się Komitet Ogólnokrajowy. Ten ofiary wszelkie rozdziela. Tu u nas koło Jarostawia też lud ucierpiał wiele, ale nie tylko co bliżej Tarnowa i Krakowa.

W mojej rodzinie, to jednej bratanicy San zabrał płony, inni daleko, od rzeki, to tylko im nieco zostało zboże.

Ze rodacy w Ameryce są ofiarni dla Polski, to my tu dobrze wiemy. Choć tam w Ameryce są ludzie rozżaleni, że dawniej niezaświegroza ich dobrze użyto, to jednak teraz, gdy tak strasznie ciężko niech pomagają, bo już teraz o jałmużnę wprost chodzi.

Mówię jak prywatny człowiek, bo do Komitetów nie należę, mieszkam daleko za miastem, udział dla mnie utrudniony, ale ofiary daję tak, jak się daję jałmużnę, tylko że ta jałmużna ma być ofiary”.

Piękna — bo piękna jest niepokalana młodość, gdy z nią, z tym skarbem Bożej ręki, wychodzi na świat człowiek, którego dziecięctwa nie skażił oddech zatruty, nie zbrukało dotknięcie starych i zamarych ludzi; — piękna i wielka i silna jest młodość, a żaden wiek jej potęgę nie zrówna. Ożłaca, z ożłaceniem wszystko czego dotknięcie, tworzy z niego, kruszy rzeczywistość twardą, traktuje nogami zwyciężoną, podcina ją i depece... a na jej gruzach piętrzy złote stropy swoje, i aniołami zaludnia.

Interesa familijne T. III.

Byle Nie Topniały Miljony.

(Rekord Codzienny w Detroit).

Klasy posiadające naszego kraju, prowadzą energiczną akcję przeciw rządowi, a właściwie przeciw jego polityce żywienia ludności, którą czteroletni kryzys spędził na dno nędzy.

Dla tych, którzy posiadają napchane pieniędzmi i bondami kasy, ważniejszą jest rzecz pieniędzy, niż życie ludzkie. Niech umierają tysiące z głodu, byle nie topniała wartość ich bondów, ich dolarów.

Żądania postawione Prezydentowi przez bankierów, którzy oświadczyli, że najpierw zbalansowanie budżetu, a potem dopiero otwórzają kasy i zacząć pożyczają, jest najlepszym tego dowodem.

Na tym koniku jadą i konserwatyści w polityce. Wystarczy czytać w prasie amerykańskiej, jak się wydrwiwa asygnowanie pieniędzy na rząd federalny na pomoc bezrobotnym, aby zrozumieć, o co tym panom chodzi.

Przy takich wydatkach, jakie ma obecny rząd, o zbalansowaniu budżetu nie może być mowy. Ostatnie depesze donoszą, że na miesiąc listopad, tylko na pomoc bezrobotnym, rząd wyasygnował 135 milionów dolarów. A przecież to nie wszystko.

Poza utrzymaniem rodzin bezrobotnych idą setki milionów na roboty publiczne. Utrzymanie półmilionowej armii lądowej kosztuje państwo pół miliona dolarów dziennie. Zwiększona ilość agend rządowych, również pochłania masę pieniędzy. Z dodatków obecnego rządu nie jest w stanie pokryć tych wydatków. Musi być deficyt i to kolosalny deficyt.

Do tego czasu rząd radził sobie doskonale z deficytem. Zarabianie złota na rzecz państwa a następnie zmniejszenie wartości dolara, odrzuca nietylko pokryło deficyt, ale kraj zarobił na tem ładnych kilka biljonów dolarów. Naturalnie, że zarobek ten pokrył prywatne interesy, pokryli posiadacze bondów.

Posiadacze np. sto-dolarowych bondów nie mogą się czuć dobrze wiedząc, że to już nie jest bond wartości stu dolarów, lecz tylko papier, który może być sprzedany za połowę wartości.

Posiadacze np. sto-dolarowych bondów nie mogą się czuć dobrze wiedząc, że to już nie jest bond wartości stu dolarów, lecz tylko papier, który może być sprzedany za połowę wartości.

Poradnik Dobrego Zdrowia

JAK LECZYĆ ROPNIE I ZAKAŻENIA RĄK?

(Dokończenie).

Zakażona ręka musi być bezwarunkowo unieruchomiona aż do chwili, gdy zakażenie zostanie przez organizm pokonane: to znaczy aż bóle ustąpią i proces chorobowy zostanie ściśle ograniczony i opanowany. I dlatego w przypadku zakażenia palca lub ręki na ręce należy nietylko rękę, ale również i przedramię unieruchomić przez założenie szyny (1) i dużego opatrunku. Każdy chirurg wie o tej prymitywnej zasadzie postępowania w przypadkach zakażeń ropnych: całkowite unieruchomienie chorej kończyny jest warunkiem opanowania infekcji.

Publiczność bardzo lubi stosować pecherz z lodem na zakażoną ranę, chwalać chłodzące i kojące działanie zimna w tych przypadkach. Otóż należy jak najostrożniej zaprzestować przeciw takiemu „leczeniu” zakażeń! Nietylko że nie wolno przykładać lodu, ale wprost przeciwnie, musimy przyłożyć termofor i to jak najgorętszy, tak ciepły, jak tylko możemy wytrzymać, by w ten sposób wywołać silny dopływ krwi na miejsce zakażenia, a tem samem i dopływ ciała i substancji obronnych. Każdy może się wówczas natychmiast przekonać o kojącym działaniu ciepła: ból ustępuje wówczas lepiej i szybciej, niż po zastosowaniu pecherza z lodem.

Cerutki czyli batystu Billretha nie wolno używać. Ceratka nie przepuszcza powietrza ani wilgoci i maceruje skórę. Jeżeli przyłożymy okład z octanu glinowego i przykryjemy to wszystko szczelną ceratką, wówczas pod takim okładem skóra zmaceruje się bardzo szybko, tworząc podłoże, na którym zakażenie będzie mogło rozszerzać się piorunująco. Ale

również i na zwyczajny okład z wody nie wolno przykładać specjalnej ceratki, bo i wówczas skóra zmaceruje się. Okład musi być dobrze wilgotny, ale nie szczelny i woda musi mieć możliwość parowania.

Zbędne jest podkreślać, że każda zakażona rana i każdy ropień musi się znajdować pod kontrolą lekarza. Zwyczajny furunkul, to znaczy ropień spowodowany zakażeniem gruczołu łojowego, da się wyleczyć przy odpowiednim leczeniu (okładem z wody i alkoholu, spokojnem ułożeniu ręki i termoforem) z reguły bez nacięcia, ropa znajdzie sobie bowiem ujście wzdłuż włosa. Czasem jednak i to ropnie trzeba naciąć,

by wypuścić ropę. Jeżeli natomiast zakażony zostanie palec np. w opuszkę głęboko pod skórą, lub co często się zdarza, pod okostną kości palca, wówczas często sam organizm nie może sobie dać łatwo rady z zakażeniem i wtenczas niejednokrotnie jedno nacięcie lekarza usuwa bez śladu w ciągu kilku dni chorobę, która pozostawiona sama sobie, trwałaby bardzo długo, wywołując silne bóle i nawet trwałe pozostałości w postaci zmniejszenia możliwości swobodnego poruszania palcem.

Przy skaleczeniach w palec doskonałym „termometrem” choroby jest ból: jeżeli ból nie pozwala spokojnie spać w nocy, to trzeba nieodwrotnie zwrócić się do lekarza. Można przyłożyć okład, termofor, unieruchomić rękę i czekać cierpliwie jeden dzień, maximum dwa dni. Jeżeli bóle nie ustają, to trzeba niezwłocznie zwrócić się do lekarza, który jednym nacięciem, wykonaniem w znieczuleniu miejscowym lub minutowym odurzeniu eterem, uwolni chorego od bólów i niebezpieczeństwa dalszego rozszerzania się infekcji.

L. G.

Marja Rodziewiczówna :-: KADZIEL :-: POWIEŚĆ

(Ciąg dalszy)

Matka im wcześniej zapowiedziała, na co się mają kierować. — Bo i poco to bałamuctwo — mówiła. — Niech odradu każdy wie, co ma i co go czeka, to nie będą błądzić. Rudy nie podzielił, bo albo jeden weźmie las bez roli, albo drugi pole bez drzewa. W całości to coś warte, a w kawałkach obadwa pogina i naturalnie, czyja będzie wina — matki! Jeśli Bóg życie mi przedłuży, a las się trochę przetrnie, to na spłatę Włodzia się zbierze. Niech sobie fach wybierze. A Kazio tu zostanie. Tylko ja cię tu, nieukla, nie wezmę, żebyś eksperymenty na Rudzie czynił, baki strzelał i żeby ta kochana ziemia za ciebie pokutowała. Świat idzie naprzód, a rolnik musi więcej umieć niż kto inny. Pójdziesz tedy po teorię na akademii, a praktyki to już ja cię douczę!

Był to wyrok bez apelacji, a że ciocia Dysia po swojemu wyłożyła go chłopcom, więc przyjęli bez szemrania i żadnych warunków; ludzie zaś nie bywali w Rudzie, więc żaden przyjaciel nie zbuntował chłopców na „baby, co ich za nos wodzą!”

Dzień powszedni w Rudzie rozpoczynał się ze słońcem i jeden z drugiego był tak podobny jak paciorki różańca. Latem siostry prawie się nie widywały, zajęte każda w swoim zakresie, spotykając się na chwilę przy posiłku; jesienią i zimą spędzały razem wieczory w sypialni pani Taidy. Gwarzyły o robotach ukończonych, o zamierzaniach; ciocia Dysi pracowite ręce migły igłą, pani Taida pisała dzienne rachunki, a na zakończenie w wielkiej ksjedze notowała głównejsze dnia wypadki. Ksjęga ta była historią jej życia, chciała ją symon zostawić na pamiętkę.

Gdy był dzień pocztowy, czytała głośno gazetę, a gdy otrzymała jakiś list, wnet nań odpisywała. Listy jednak były rzadkością; oprócz chłopców, korespondowała tylko z siostrą, bratem i Ozierską. Tej ostatniej listy były zawsze tematem do rozmów. Ozierscy mieli trzy córki i była to zrazu zazdrość pani Taidy.

— Szczęśliwa, ma córki! Co to syn! Albo się go ma dla siebie? Był to ziemi odrósł, idzie do szkół, uczy się za dwadzieścia lat, a potem rzuci matkę dla lada lafiryndy i Bóg wie, kogo może do gniazda sprowadzić. A żona odciaćgnie go dorezdy do roboty — i koniec! Córka to może własne, pokieruje, jak zechce, i wstydu nie zrcbi, długów nie zaciągnie i zaraz jest z niej pomoc i wyręczenie. Szczęśliwa Ozierska, nie będzie nigdy samotna.

Okazało się jednak, że każde szczęście ma rysę, której nieszczęście się saczy dla równowagi.

Ozierskim córki stały się kłopotem i zgryzotą całego życia. Najstarsza wyszła zle zamaż i wegetowała gdzieś w głębi Wschodu, nie śmiejąc nawet skarżyć się rodzicom, którzy odradzali jej z całych sił to małżeństwo.

Druga poślubiła zdolnego technika, który w rok po ślubie został wysłany do Eupatorji i tam włókł smutny żywot, jakby wygnanica.

Najmłodsza, podłotek, zapowiada się jeszcze gorzej. Samowolna, nieokielzdana natura, głowa szalona, przytem niesłychanie zdolna i ambitna, wypowiadała poszuszeństwo wszelkim prawom, zwyczajom, formom; trwała w nieustannym buncie z rodziną i społecznym porządkiem. Ona to z Kaziem uciekała do Ameryki, a potem rzuciła się do nauki, czytając najskrajniejsze dzieła, wygłaszając zasady rewolucyjne, emancypując się z pod władzy rodzicielskiej, wypowiadając wojnę całemu ustrojowi świata.

Listy Ozierskiej pełne były rozpacz i troski, żyła w ciągłej trwdoze o skandal, ucieczkę, jawną kompromitację. Włodzio, gdy przyjeżdżał na wakacje, opowiadał tysiące awantur „warijki Stasi.”

Znała ją tedy dobrze z opinji pani Taidy, zanim poznała o sobięcie.

Pewnego lata Ozierska przywiozła ją z sobą do Rudy na parę tygodni wakacji.

Rachowała w duchu, że może wpływ pani Taidy czegoś dokaze, a wiejska samotność umityguje egzaltację dziewczyny.

Stało się jednak, że okrzykująca Stasia podobala się pani Taidzie — przynajmniej nie zrobiła na niej wrażenia takiego dziwolaga, jakiego sobie wyobrażała.

Była nie-ładna, ale uderzająca charakterem i inteligencją, przytem zajęta żywo przedmiotem, czynna, ruchliwa, ciekawa nowego otoczenia i życia.

— Oczerniliście ją, moja droga! — rzekła do Ozierskiej. — Cóż tak strasznego, kozak-dziewczyna i tyle.

— Poceka! — westchnęła Ozierska.

Nazajutrz rano nie było w domu Stasi. O świecie, umówiwszy się zapewne z wieczora i wcale starszych nie uprzedzając, poszła z Kaziem na kaczki.

Wrócili około południa, oboje obłoceni po szyję, Stasia niosła z kawalerską dezenwolturą kapelusza na tyle głowy, flintę na ramieniu, dwie kaczki u torby i gwizdała.

Jezus, Marja! — jęknęła Ozierska. — Do czegoś ty podobna!

Włodzio, usłyszawszy, co Stasia gwizdże, poczęł chichotać i dogadywać, ciocia Dysia aż przestała drylować wiśnie. Pani Taida obejrzała ją od stóp do głowy, wstała i zawołała za sobą Kazią do domu.

— Będzie mu ciepło! — mruknął Włodzio.

— Moje dziecko! — rzekła przerażona ciocia Dysia. — Samaś te kaczki zabiła?

— Sama, a jakże! Była i trzecia, ale upadła w taką topiel, że gdyw po nią poszła, a małom nie została na zawsze.

— Jakże ci się na to Kazio pozwolił?

— Wcalem się go nie pytała. Nie jestem dama, żeby mi świadczyć grzeszności.

— A co ty jesteś? — zagadnęła, śmiejąc się, ciocia Dysia.

— Jestem człowiekiem! — i położywszy kaczki na stopniach ganku, dowała: „Zarobiłam na śniadanie.”

Pani Taida wróciła i owała się:

— Zarobiłaś na coś jeszcze więcej. Powiem ci po śniadaniu.

— Idźże się przebrać! — zawołała oburzona matka — i zastanów się, czy to wypada tak się zachowywać!

— Mama się wiecznie turbuje, że nie wypada. Niech mama mocno kopnie, to wypadnie! — rzekła niefrasobliwie Stasia, nikiąc w domu.

Ozierska spojrziała bez słów na panią Taidę.

Ta ramionami ruszyła.

— Ano, dalałmy jej radę ja, — rzekła — Kazio już drugi raz nie pójdzie, za to ci ręce!

W jadalni dwoje winowajców zeszło się u stołu.

— Cóż, dostales? — zagadnęła Stasia.

— Wiadomo! — mruknął Kazio.

— Bo ja ci mówię i powtarzam: idźmy w świat.

— Et! Matki nie porzuć.

— Głupsi!

— Samaś głupia!

Na tem się urwała rozmowa, bo byli oboje bardzo głodni, a więc kłócić się nie mieli czasu. Dopiero zjadłszy wszystko, co było na stole, Stasia spytała:

— Pójdziemy jutro?

— Ani myślę wodzić ze sobą babę, o którą mnie potem ląja jak smarkacza.

— Przypomnę ci to po wakacjach. Pamiętaj! — rzuciła oburzona, wychodząc.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Wartości Kulturalne Śląska Dla Polski.

(Przemówienie Prof. Romana Dyboskiego wygłoszone na obchodzie 40-lecia śląskiego stowarzyszenia akademickiego, „Znicz” w Cieszynie we wrześniu, 1934 r.)

(Dokończenie.)

III.

W tym skarbcu wartości duchowych zjednoczonej Polski wkład Śląska jest zaiste cenny i niepospolity. Przedewszystkiem jest ziemia śląska nie tylko strażnicą kresową broniącą rdzenną Polskę od napadów najazdu lub zalewu ze strony zachodniej; ale jak przystało na strażnicę graniczną, jest także posterunkiem obserwacyjnym, pożytecznie służącym celom pośrednictwa w stosunkach kulturalnych. Nie potrzebujemy się na Śląsku ani wstydzić ani zarzekać tego, że w wieloletnich zmaganiach z naporem żywiołu niemieckiego nauczyliśmy się od naszych przeciwników niejednego, tak samo jak Poznańscy lub Pomorzanie. I możemy tylko pragnąć, by w stosunkach z naszym najbliższym słowiańskim sąsiadem od Zachodu stare spory i nowe skargi rychło mogły zniknąć z powierzchni, by ustąpić owocnej wymianie twórczych pomysłów i społecznych doświadczeń. Gdy warunki po temu będą stworzone i gdy to nastąpi, niema wątpliwości, że w tych stosunkach pokojowych z Czechami Śląsk polski znowu, jak przed wiekami, ważną i żywotną odegra rolę.

Obok pożytków kulturalnych, wynikających z kresowego położenia ziemi śląskiej, drugą podstawą jej odrębnej wartości wśród prowincji polskich jest jej swoista struktura społeczna. Tutaj i tylko tutaj w Polsce nowożytną naszą kulturą narodową rozwinięta jest bezpośrednio na podłożu czysto ludowym, gdy wszędzie indziej szlachta ziemską była wzorem i źródłem nauk dla innych warstw społecznych. Tylko na Śląsku hufiec przodowniczy nowoczesnej inteligencji polskiej powstał wyłącznie i całkowicie z synów chłopskich. Ten demokratyzm śląskiej społeczności polskiej nie tylko nadaje osobny ton całej śląskiej polskości, ale i znamieniem potęguje rolę Śląska jako łącznika między rdzenną Polską z jej rycersko-szlacheckimi tradycjami, a Zachodem Europy z jego demokratycznym nowożytnym rozwojem kulturalnym.

Na trzecim wreszcie miejscu wśród odrębnych walorów Śląska polskiego wymiemy to, co się w swych przejawach materialnych najbardziej rzuca w oczy, t. j. jego specyficzną strukturę gospodarczą. Gdy cała wyzwolona Polska na naszych oczach wśród przeróżnych przeszkód z trudem do tego dąży, by z kraju przeważającego rolnictwo stać się krajem o typie mieszanym, przemysłowo-rolniczym, jak to usprawiedliwiają i wręcz wskazują bogactwa przyrodzone ziemi polskiej, — to Śląsk jeden wśród tych ziem przedstawia już w stanie gotowym połączenie przemysłu z rolnictwem w jednym dziesięciu organizmie geograficznym i socjalnym. Obraz tego skojarzenia i tej równowagi między postępem rolniczym a przemysłowym zawdzięczamy włączeniu do nowego Państwa Polskiego obu tych połaci starej ziemi śląskiej, które, dawniej rozdzielone kordonem między-zaborowym, dziś tworzą nasze województwo śląskie. Łączność między Śląskiem katowickim a Śląskiem cieszyńskim stwarza nastrojów prowincjonalny, mogący być wzorem dla całej reszty Polski i tylko od harmonii między obu temi częściami naszego Śląska, a więc od wysiłku dobrej woli ich mieszkańców, zależy, by ten ustrój naprawdę stał się skutecznym przymiarem dla przyszłego rozwoju całego naszego Państwa pod względem społecznym i gospodarczym.

IV.

Przytoczyłem główne momenty, w których streszcza się odrębna wartość Śląska w zespole kulturalnym naszego życia państwowego. Zrozumienie, że

ta wartość jest wysoka, że należy ją zgłębić, dokładnie określić i społeczeństwu polskiemu w całej pełni uprzytomnić, — zrozumienie to natchnęło już pięć lat temu myśl uczczenia 35-lecia „Znicza” przez okazanie tom cennych przyczynków naukowych do historii i etnografii Śląska polskiego, wydany pod tytułem „Księga o Śląsku” (Cieszyn 1929). W przedmowie do tej okazałej i poważnej książki stwierdzono, że idea ologia dzisiejszego „Znicza” sięga „korzeniami swymi i zdrowy i silny dziś prąd kulturalno-umysłowy, zwany regionalizmem.”

Od czasu, gdy te słowa były napisane i książka pod ich hasłem powstała, ruch regionalistyczny w Polsce niepowstrzymanie się dalej szerzył i pogłębiał. W studiowaniu i pielęgnowaniu dawnych i nowych właściwości kulturalnych i obyczajowych z osobna historycznego obszaru plemennego w Polsce widzimy dziś jeden z najciekawszych środków ożywienia duchowego całych przestrzeni naszej prowincji i pobudzenia ich do czynnego współdziału w tworzeniu kulturalnej całości naszego odrodzonego Państwa na arenie światowej.

Pan Aleksander Patkowski, redaktor wspaniałego wydawnictwa regionalnego „Pamiętnik Świętokrzyski” (Kielce 1931), świeżo przez wielki wysiłek organizatorski wzbogacił literaturę naukową prawdziwie pomnikowym dziełem zbiorowym, którego pozostawienie nam może każdy inny naród w Europie. W dwóch okazałych tomach pod tytułem „Ruch regionalistyczny w Europie” (Warszawa, Nasza Księgarnia, 1934) zebrany jest w szacie polskiej szereg studiów najpoważniejszych przedstawicieli idei regionalizmu w całym świecie europejskim od Szwecji i Danii do Hiszpanji i Włoch, i od Anglii i Francji do Niemiec i Rosji. Otrzymujemy przebogaty w cenne i ciekawe szczegóły obraz imponującej potęgi tego ruchu, jego powszechności i jego wręcz żywotnego znaczenia dla dorobku kulturalnego i fizjognomii cywilizacyjnej najościwiejszych narodów świata współczesnego, zarówno wielkich jak małych.

Z taką panoramą przykładów i nauk przed sobą i my dziś uczynimy dobrze, jeżeli na tej naszej skromnej uroczystości lokalnej znowumy postanowienie, by śląskie stowarzyszenie akademickie „Znicz” było i nadal ośrodkiem kultury regionalistycznej śląskiej, ośrodkiem pełnym miłości studiów nad poznaniem i rozwinięciem walorów Śląsk dla Polski. „Znicz” nigdy nie uprawiał ciasnego i zaślepiętego separatyzmu dzielnicowego; zarówno w czasach zaborczych i w wolnej Polsce zawsze był wybitnym organem łączności młodzieży śląskiej z całością życia duchowego Polski, łączności wytworzonej i wzmacnianej przez pożyte koleżeńskie dawniej głównie na gruncie U-

niwersytetu Jagiellońskiego, a dziś po wszystkich wszechświatach odrodzonej Polski.

Daleki i teraz od wszelkiego prowincjonalizmu politycznego, stojący zwartym hufcem wierne i karnie pod wspólnym sztandarem państwowości polskiej, „Znicz” państwowości tej najlepiej się przysłuży i najskuteczniej wzbogaci jej treść duchową, jeżeli będzie krzewił w swoim łonie i szerzył wokół siebie coraz głębszą i rozleglejszą znajomość tych wielkich i wielkich wartości, które ziemia śląska wniosła w dobytek cywilizacyjny naszej wszechświatowej Rzeczypospolitej. Na podstawie takich studiów nad walorami regionalistycznymi Śląska najpewniej też wyjdą z grona dzisiejszych członków śląskiej organizacji akademickiej nowi, twórcy walorów tych pomnożyciele, czego dla chwały kultury polskiej najgoręcej pragniemy i „Zniczowi” dziś w dzień jego jubileuszu z całego serca życzymy.

POLSKA WEŹMIE UDZIAŁ W ŚWIATOWEJ WYSTAWIE W BRUKSELI.

Udział Polski w wystawie światowej, która ma się odbyć w r. 1935 w Brukseli został w swoim czasie przesądzony negatywnie przez komisję międzyministerjalną wobec zbyt wysokich wydatków. Obecnie wysunięto nową koncepcję, umożliwiającą wzięcie udziału w tej wystawie, gdyż koszt wyniesie tylko kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Ze względu na to, że rozwijające się stosunki handlowe polsko-belgijskie czynią udział przemysłu polskiego w brukselskiej wystawie pożądanym, Związek Izby Przemysłowo-Handlowej zgłosił swój udział w sfinansowaniu kosztów do kwoty 5,000 zł. Ponadto udział w tych kosztach postanowiły ministerstwa spraw zagranicznych oraz przemysłu i handlu, a także i Bank Polski.

POLSKA POSIADA JUŻ STAŁĄ KOMUNIKACJĘ Z AMERYKĄ POŁUDNIOWĄ.

Pomiędzy Gdynią i Gdańskiem a portami Ameryki Południowej utrzymuje komunikację linia Finland Syd — America Linien, której statki od chodzą dwa razy na miesiąc z portów polskich do Rio de Janeiro, Santos i Buenos Aires. Najbliższy okręt ładuje w Gdańsku 22 b. m., a w Gdyni 26 b. m. Następnym statkiem miał ładować około 19go listopada, nastąpiła jednak zmiana rozkładu, a mianowicie dodatkowy załadunek w Gdyni i w Gdańsku jeszcze jeden statek linii fińskiej — w okresie pomiędzy 5 i 7 listopada r. b. Uruchomienie dodatkowego okrętu przyczyni się do ułatwienia dostaw towarów polskich na rynki południowo-amerykańskie.

Przepląnął Gibraltar.

Podoficer marynarki brytyjskiej William Brewer, przepląnął przestrzeń między Gibraltarem a Algiercem, wynoszącą 5 mil, w czasie 204 minut. Cały szereg pływaków starało się dokonać tego wyczynu sportowego, jednakże nie udało się im z powodu silnej fali.

Czek jest to zlecenie wypłaty przypadków katarakta raz powstała z reguły postępuje coraz bardziej, czyli soczewka zamienia się stopniowo tak długo, aż wreszcie cała stanie się nieprzezroczystą. Zaćmę wtedy nazywamy dojrzałą i jako taka może być operowana, co na pewno wzrok przywraca, jeżeli tylko oprócz niej niema innej choroby nerwu wzrokowego lub siatkówki. Wskazówką tu jest poczucie światła. Chory z kataraktą dojrzałą nie widzą żadnych przedmiotów, rozpoznaje zawsze jeszcze jasność od ciemności, czyli ma, jak się wyraża, dobre poczucie światła. Brak zaś tego dowodzi poważnych zmian w głębi oka i takiej zaćmy nie oplaci się operować, bo nawet, po jej usunięciu wzrok przywrócić nie zostanie.

Dopóki zaćma nie dojrzeje, przysięgam dla chorego, jest stopniowo podupadanie wzroku, ale na to innej rady nie ma jak cierpliwość i pocieszenie się

THE POWER AND THE GLORY

O Oczach i Okularach.

— Pisze DR. F. M. STAPIŃSKI, Optometrysta —
1551 W. Division Ul., Tel. Armitage 2464

Dział niniejszy zawiera artykuły treści ogólnej z zakresu optometrii oraz odpowiedzi na pytania Czytelników. Pytania anonimowe pozostawione będą bez odpowiedzi. Zapytania należy skierować do Referenta Działu, skracając postępowy znaczek 5 centów.

WSKAZÓWKI HIGIENICZNE.

Mimo wielu hipotez również ostateczna przyczyna tworzenia się w oczach katarakt nie jest jeszcze znana, a więc zapobiec jej lub też powstrzymać postępy kataraktu jest niemożliwe. Fakt jest, że zmiany w odżywianiu całego organizmu, wytworzone są z wiekiem, jak również że podopieczni z jakiegokolwiek powodów jego sił żywotnych, mogą wywołać katarakt w młodszych stosunkowo latach, lub przyspieszyć rozwój takiej katarakt, któryby długi czas pozostał częściową lub nigdy całkowicie wrodzoną nie zaszła. Wszystkie więc, co opóźnia starość może pośrednio zapobiec, wytworzeniu się zaćmy. Statystyka n. p. katarakt u kobiet wykazuje, że kobiety, które zbyt długo karmiły po 1 i pół roku do 2 lat, a przytem ciężko pracują i źle się odżywiały już w 40ym roku życia dostają zaćmy. Niektórzy okuliści twierdzą, że wyciągająca praca oczna, przy złym oświetleniu, że praca oczu dotkniętych wadami refrakcji nie poprawionymi stosunkowo okularami, alkoholizm, praca przy oślepiającym żarze i ogniu, usposabiają do katarakt. Z drugiej strony wiele chorób głębszych części oka kończą się zaćmą. Mając to wszystko na uwadze, można rzeczywiście przez wystrzeganie się tych szkodliwych zapobiec liczbie katarakt.

W górnictwie węglowym we wrześniu r. b. nastąpiła dalsza poprawa zarówno w wydobyciu, jak i w sprzedaży węgla. We wrześniu r. b. wydobyto węgla 2,572,018 ton, wobec 2,429,670 ton w sierpniu r. b. Produkcja węgla wzrosła więc we wrześniu r. b. o 5.85 proc. Wydobycie dzienne we wrześniu r. b. wyniosło 102,881 ton. Zbyt węgla we wrześniu r. b. wyniósł ogółem 2,322,863 tony. Na rynku wewnętrznym sprzedano 1,395,538 ton węgla, wyeksportowano zaś 927,325 ton.

DALSZA POPRAWA W POLSKIM GÓRNICTWIE WĘGLOWYM.

W górnictwie węglowym we wrześniu r. b. nastąpiła dalsza poprawa zarówno w wydobyciu, jak i w sprzedaży węgla. We wrześniu r. b. wydobyto węgla 2,572,018 ton, wobec 2,429,670 ton w sierpniu r. b. Produkcja węgla wzrosła więc we wrześniu r. b. o 5.85 proc. Wydobycie dzienne we wrześniu r. b. wyniosło 102,881 ton. Zbyt węgla we wrześniu r. b. wyniósł ogółem 2,322,863 tony. Na rynku wewnętrznym sprzedano 1,395,538 ton węgla, wyeksportowano zaś 927,325 ton.

SCOTT'S SCRAPBOOK

By R. J. Scott
HENRY RITTER
EMA RITTER
SWEET POTATOE
CREAMARTER
CAROLINE BUSTICK
Daughter of
Bob & Sucky Cullen,
Born at Social Circle
1843
Died at Wetumpka 1852
A TOMBSTONE
IN ONE
OF ALABAMA
SLAVERY-THE
GRANDPARENTS
NEAR
WETUMPKA,
ALABAMA
OMAR, KHAYYAN, WHO
REAL NAME
WAS GHAYYUDDIN
ABULFATH OMAR BIN
IBRAHIM AL-KHAYYAN
WAS A GREAT
MATHEMATICIAN AND
ASTRONOMER —
HIS SCIENTIFIC FAME
IS ECLIPSED BY THE POLITICAL
RENOIRN WHICH HE OWES TO HIS
RUBAIVAT.
ALONZO STAGG WAS THE
FIRST ALL-AMERICAN END
THE BODY OF THE ALLIOTOMA
CHINESE, A FISH FOUND IN ONE OF THE
SOUTHERN SEA'S, RESEMBLES THE SKELETON
OF A MAN.
1819

Przed Obliczem Jego Królewskiej Mości.

(Specjalnie dla Dziennika Chicagoskiego napisał X. W. Kneblewski.)

Było to na wiosnę, 1931 roku. Depesze przyniosły hiohobą wieść, że w południowej Serbji, na pograniczu Bułgarii i Grecji, poruszyła się ziemia w swoich posadach. Poszły w gruzy i rumowiska wsie i miasteczka. Niejedna też zginęła egzystencja ludzka, tysiące bez domnych koczowało na chłodzie i w głodzie wśród tego zniszczenia.

Otworzy się serca ludzkie na tę niedolę braci. Cała Jugosławia, jak duża i szeroka, stanęła do apelu swego króla i rządu i ruszyła z pomocą na front, zagrożonym klęską, pozostającym ciągle w ogniu, gdyż przez wiele dni z łona ziemi szły straszliwe wstrząsy, grożące niespodziankami i coraz nowymi nieszczęściami.

Zwykłe w takich momentach idą na pomoc wszyscy przyjaciele, a nawet i strony niezainteresowane, sąsiednie i dalsze narody. Nieraz cały świat temu współczuje i ratunkiem służy.

Nie obcy, a nawet bardzo bliskim temu współdziałaniu jest naród polski. Na pierwszą wieść o katastrofie powstaje samorządny komitet pomocy dla ofiar trzęsienia ziemi w Serbji południowej. Dosłownie w ciągu trzech godzin ukonstytuował on swoje przyzdyum, na czele z najwyższymi dostojnikami Państwa i stolicy. Następnie już poranku stanęły ochoczo do ofiarności: Ministerstwo Wojny, miasto i Polski Czerwony Krzyż. Miał wyjechać specjalny pociąg, złożony z kilku wagonów towarowych, pełnych przedmiotów pierwszej potrzeby i środków lekarskich na miejsce kataklizmu.

Na drugim posiedzeniu komitetu odczytano depeszę od rządu belgradzkiego, który w słowach pełnych wdzięczności dzieł kował Polsce za bratnie serce i współczucie, ale jednocześnie odmówił przyjęcia pomocy, biorąc ratownictwo w tej klęsce w ręce swoje i narodu jugosłowiańskiego.

Tak to Polska wypowiada się natychmiast w nieszczęściu bratniego narodu. Mimo nieprzyjęcia naszej pomocy stolicą jednak postanowiła czemś bliższym wypowiedzieć swoją gotowość. Oto zapada postanowienie wysłania umysłnego delegata do Jugosławji, któryby osobiście zarówno królowi Aleksandrowi, jak i jej narodowi, a szczególnie ofiarom trzęsienia ziemi wyraził współczucie narodu polskiego.

I oto, mnie, entuzjastę współpracy i porozumienia polsko-jugosłowiańskiego, przypada w udziale ta doniosła, a zarazem niezwykle miła rola pocieszyciela nieszczęśliwych i dotkniętych klęską żywiołową Serbów. Prawda, że wolałbym wtenczas jechać z realną pomocą, z kilku pociągami żywności, odzieży i środków opatrunkowych, aniżeli tylko ze słowem polskiego sentymentu.

Przybyłem do stolicy Jugosławji. Po odpowiednich staraniach zwykłych, przy specjalnych posuchaniach na dworze królewskim, dokonanych przez

Poselstwo polskie, udało mi się przed królewski majestat współnie z min. pełnomocnym Rzeczypospolitej, p. W. Babińskim. — Król mieszka w swym pałacu letnim w Dedinje. Jest to rezydencja na wzór elegancji willi podmiejskich, nie przypominająca niczem poważnych i ciężkich dworów w innych stolicach. W jej stylu odbija się orjent. Wokół piękny i młody park. Perspektywa wyniosłości, na której stoi pałac, wspinała i rozlegała. Jak na dłoni wylewiska potężnego Dunaju, podającego rękę swej siostrze Sawie, podmywających uroczaj rozrzucony na górskich wybrzeżach Białogór. W oddali widać szczyt zalesionej Avali góry, gdzie śpi snem wiecznym Nieznany Bohater jugosłowiański. W całości tego krajobrazu wymownie się z sobą sprzegają ten legendarny Bohater z tym żyjącym bohaterem królem.

Marzyłem o spotkaniu tego człowieka. Przyszedł realizm. Stoje w jego obliczu, wobec ukochanego przez Serbów, Chorwatów i Słowenów wodza i władcy, syna wielkiego Piotra Karađorđića, Odrodźciciela Aleksandra I.

Widzę poraż pierwszy króla. Nie oglądam ja nigdy Mikolaja, Wilhelma i Franciszka Józefa. Obcy mi oni i wrocy byli. Mam przed sobą króla południowych Słowian, którzy mi są bliscy, drodzy i krewni.

Postać junaka. Pełna jakiejś przedziwnej mocy, krasy i młodości. Bije ona energią, świeżością i entuzjazmem życia, która nie dopomina się o swoje prawa, ale je bierze obręcz, chwytając tyta i mocarza. Postać budowniczo, który sam planuje, sam kopie ziemię pod fundamenty, sam znosi cegły, sam ją spaja, sam wiąże rusztowania, sam dźwiga ściany i sam je kryje dachem. Taki gmach upaść nie może. Trwały i mocny będzie na wieki. — Niechaj nim będzie wielka Jugosławja.

Zaczynamy mówić. Przedstawiciel Rzeczypospolitej w języku dyplomacji przedstawia moją skromną osobę i misję, i ja w języku serbsko-chorwackim wyrażam gotowość bratniego narodu polskiego do zbliżenia, porozumienia i współpracy na każdym polu wymiany kulturalnej i sentymentów, pochodzących ze wspólnej więzi rasowej i duchowej oraz współczucie polskie dla Południowej Serbji, dotkniętej straszną klęską.

Odpowiada na to król. Ceni sobie misję, z którą przyjechałem do niego. Szanuje naród polski i jego najwyższych przedstawicieli, wodze i całe społeczeństwo, które tak, jak i Jugosławja, zjednoczyła dola i niedola, wielka Opatrzność dziejowa.

Po tym akcie oficjalnym spędziłem jeszcze w przemysłowym nastroju chwilę czasu. Powiedzieliśmy sobie w te minuty wiele. Król orientuje się w naszych sprawach, jest świadom tego wszystkiego, co się dzieje na terenie współpracy polsko-jugosłowiańskiej. W tem zainteresowaniu zdobył mnie dla siebie jeszcze w tysięczniejszej potęgde.

Została mi jeszcze tylko misja dotarcia z tą pięcioczęścią królewskiego posłuchania — do miejsc, nawiedzonych nieszczęściem. Był to najrzeczniejszy finał mojej misji.

Towarzyszy mi sekretarz poselstwa. Czeka na nas w stolicy Jużnej Serbji w Skoplju przedstawiciele władz. Witają nas serdecznie jego mieszkańcy w teatrze na wielkim obchodzie ku czci Polski. Cisną się im na usta najwymowniejsze i najczulsze pod adresem naszym słowa i podzworzenia oraz podziękia za polską gotowość i współczucie w niedoli ich dzielnicy.

Warto było przeżyć te chwile symfonij uczuć, które, choć wyrażane pod strzemiem teatru, ze sceny i widowni, na której artysta gra tylko pozor życia, była szczerem i serdecznym wypowiedzeniem się owego związku, istniejącego nawet w pod-

świadomości duszy słowiańskiej, mającej już dość podziałów, a pragnącej wreszcie zjednoczenia.

Udał się potem na teren trzęsienia ziemi z pociechą i współczuciem polskiem, między lud bezdomny, zdany na łaskę losu, wynędzniały i przestraszony podziemnymi hukami i wstrząsami ziemi, która nadą spokojną, pozwalającą na vegetację ludzką, chleb, pracę i dach nad głową.

Przed nami hekatomba mienia ludzkiego, ruiny i zgłiszcz, a wśród tego sierość huboda tego, co żyło, a dzisiaj zmarło, złamane, skrzywione i oniemiałe. Tak. Już nie szkoda krowy, ani innego bydła, ale żal mi jednego syna, mówi storowinka. Żal mi męża, mówi jakaś zalkana kobiecina. Jeden i drugi na nie pracował, był im opiekunem.

Widok bolesny. Jednak w tej strasznej niedoli jest nadzieja na jutro. Cały naród pośpieszył z ratunkiem. Pobudowano baraki szpitalne, mieszkalne i kuchnie. Uwiązają się żołnierze i sanitariusze. Działają Krzyż Czerwony. Ręka kobieca karmi i przyodziewa sieroty. Choć jeszcze coś dudni w podziemiach trzęsie się grunt pod nogami, wszystko żyje nadzieją jutra. Pociągamy, jak możemy. Niesiemy współczucie Polski, która takich katastrof nie przeżywa, ale która rozumie, kiedy przyjdą na bratnią ziemię słowiańską.

Nieszczęście Jugosławji zawsze nas będzie smuciło, jej szczęście i nas będzie radowało.

KONKURS ŚWIATOWY ZW. POLAKÓW Z ZAGRAN. NA SZUKĘ TEATRALNĄ.

Światowy Związek Polaków z Zagranicy rozpisal konkurs na sztukę lud widowiskowo teatralną dla młodzieży.

Ma to być sztuka lud widowiskowo o charakterze wybitnie polskim. Tematy dowolne, najbardziej jednak pożądaną są twory, nadające się do obchodów rocznic historycznych, uczczenia wielkich Polaków, oraz uświetnienia tradycyjnych obrzędów, ożywienia uroczystości organizacyjnych, itp.

Ostateczny termin nadsyłania sztuk upływa z dniem 1-go stycznia, 1935 r. Pierwsza nagroda wynosi 2,000 zł., druga, 1,500 zł., trzecia 1,000 zł.

SEZ YOU Answers

1. False. A witticism. 2. False. Eleven. 3. True. 4. False. Five. 5. True.

UWAGA CZYTELNICY!

Komunikaty wiadomościowe do pomieszczenia w sobotnim wydaniu Dziennika Chicagoskiego muszą być dostarczone Redakcji najpóźniej poranną pocztą piątkową, w przeciwnym razie będą pomieszczone dopiero po niedzieli.

SŁOWNIKI

Po Zniżonej Cenie:
Słownik języka polskiego, Rydzewskiego... \$1.25
Słownik polsko-angielski i angielsko-polski, wydania 1115 stron, (warszawa opawa) \$1.00
Słownik kieszonkowy polsko-angielski i angielsko-polski, przez S. Z. i W. B. \$1.00
Cena (Kieszonkowy o 322 stronach, skrótkowa opawa)

Tylko na krótki czas. Do nabycia w Administracji Dziennika Chicagoskiego, 1455 W. DIVISION ULICA Chicago, Illinois.

SŁOWNIK BURTA POLSKO-ANGIELSKI

— 1 —
ANGIELSKO-POLSKI
ulożył Profesor Collier i W. Kierst. Dwie części w jednym tomie. 628 stron. 57 1/2 cali. Cena \$2.00. Do nabycia w biurach Dziennika Chicagoskiego, 1455 W. Division ulica, Chicago, Ill.

THE OLD HOME TOWN

Rodzice, Bądźcie Sędziami Waszych Chłopców! Wołał Wczoraj Sędzia Kasper.

Ze stacji WCFL. przemawiał wczoraj na polskiej godzinie oświatowej sędzia Kasper o sądach dla małoletnich przestępców. Sędzia Kasper mówił:

Temat mojej mowy powinien być interesujący i pouczający dla każdego, a zwłaszcza dla rodziców mających chłopców małoletnich, więc, chociaż w skróceniu będę się starał skreślić działalność bardzo ważnej części sądu municypalnego tak zwanej „boys court”, czyli sądu dla chłopców.

Otóż do roku 1914 wszelkie przestępstwa chłopców poniżej lat 16, wchodziły w zakres sądu dla małoletnich, zaś chłopcy lat 16 lub więcej podlegali sądowi niemu dla dorosłych. Czyli chłopak, przypuszczalnie lat 18, popełniający jakikolwiek przestępstwo prawne, był sądzony i podlegał tym samym rygorom prawnym jak dojrzały kryminalista. Co gorsze wielu z nich oczekiwując rozpatrzenia ich sprawy przez sąd musieli spędzać czas we więzieniu, gdy nie mogli złożyć kaucji razem i z rozmaitemi przestępcami prawa a nawet i ze zbrodniarzami. Po rozprawie sądowej winni zostawali, jak zwykle dłużej we więzieniu a niewinni zostali zwolnieni. Siedząc we więzieniu, czasem winnie a czasem niewinnie, on miał styczność z rozmaitemi przestępcami prawa i otoczenie to czasem tak wpływało ujemnie na chłopca, że po uzyskaniu wolności w niektórych wypadkach stawał się zatwardziałym kryminalistą.

Ażeby dać pomoc tym chłopcom, którzy z natury nie byli złi, a przestępstwa popełniali przez pich były wybrykiem ich młodości lub brak doboru rodziców. W roku 1914 został ustanowiony sąd dla małoletnich, którego celem jest nie tylko karać chłopków poniżej lat 21 ale także skierować ich na drogę prostą by na przyszłość i po uzyskaniu pełnoletności stali się dobrymi i prawo przestrzegającymi obywatelami.

Sąd dla małoletnich znajduje się pod adresem 1121 South State ulica pokój numer 1005. W zakres tego sądu wchodzi jeden ze sędziów sądu municypalnego, odpowiednią ilość klerków sądowych i woźnych, dwóch asystentów prokuratora stanowego i jeden asystent prokuratora miejskiego.

Wyżej wymienieni stanowią właściwą grupę sądu. Do pomocy sądu są także inne przedstawiciele reprezentacji nie tylko różne narodowości ale także sekcje religijne, a bardzo czynny udział w opiece nad chłopcami biorą następujące towarzystwa: Holy Name Society, Chicagowska Federacja protestanckich religii, organizacja żydowska, organizacja protestancko-murzyńska i Izba Adwokacka, która codziennie minuje swego reprezentanta, aby bronił tych, którzy nie mogą opłacić swojego adwokata.

Reprezentanci ci mają na celu przesłuchania i wybadania stosunków rodzinnych i otoczenia oskarżonego chłopca, mającego stawać w tymże sądzie. Informacja ta jest udzielona sędziemu przed lub w czasie toku rozprawy by on się odpowiednio kierował przy wydaniu wyroku.

Gdy się wykaże, że chłopak popełnił poważne przestępstwo, sędzia odsyła go na pewien czas do więzienia specjalnie przetrzonego dla niedorosłych, a nie z kryminalistami, a po upływie terminu więziennego, chłopak powtórnie staje przed sędzią, który go skazał i na wniosek zostaje on uwolniony ale na pewien przeciąg czasu pozostaje pod opieką sądu.

Sąd ma roboty wiele. W 1933 roku było przesłuchanych 10,000 spraw w sądzie dla chłopców, z tych 2,000 zostało uniewinnionych, zaś 8,000 poniosło karę stosownie do przestępstwa.

Organizacja zbadała i zajęła się 7,156 sprawami a niektórych wcale nie dopuszczano przed sędzią, bo nie nie znających. Z ogólnej liczby 1742 były przestępstwa popełnione poraz pierwszy i oddane bez kary więziennej pod kontrolę sądu, a z teże liczby tylko 52

chłopców powróciło przed sędzią za nieodpowiednie zachowanie się, zaś reszta poszła dobrą drogą. Wykazuje to jawnie, że jeżeli młodzież otrzyma odpowiednią opiekę i kontrolę, większość powstrzyma swoją popędliwość a po przyjęciu do dojrzałego wieku będzie stanowiła ważną część społeczeństwa.

Kończąc moje przemówienie, pragnę zwrócić rodzicom uwagę, że w wielkiej mierze powinny rodziny nasze polskie, a względnie ojcowie być pierwszymi sędziami swoich chłopaków.

Z KAMIŁOWA.

Klub św. Jadwigi urządza „Bingo” w niedzielę, dnia 2go grudnia, w sali parafialnej, począwszy o godzinie 8ej po południu. Komitet zwraca się z prośbą do kamilowian o składanie premii na tę zabawę, a które można przynosić na plebanie. Wstęp na zabawę wolny.

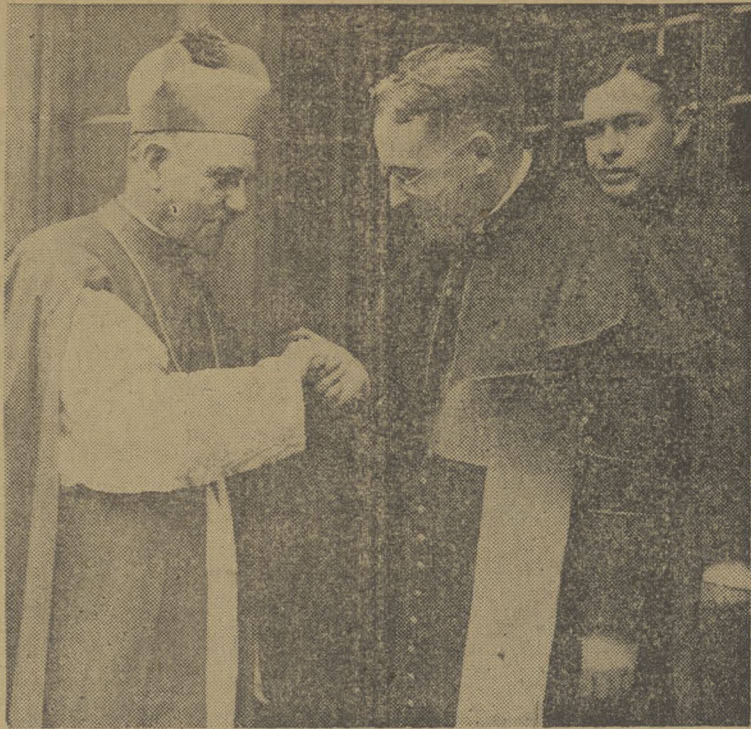
P. Stanisław Ziombek pojawił się z małżonką panną Rozalją Murczyk. Ślub ich odbył się w kościele św. Kamila przed kilkoma dniami. Na ślubie było obecnych sporo krewnych i przyjaciół. Pani młoda znana jest w kołach towarzyskich na Kamilowie, jest bowiem członkinią Tow. św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Na posiedzeniu reprezentantów połączonych Towarzystw na Kamilowie, komitet zdał sprawozdanie reprezentantów połączonych Towarzystw na Kamilowie, komitet zdał sprawozdanie z ostatniego balu, z którego dochód oddany X. proboszczowi na korzyść parafii był dość znaczny. Przytem rozdane zostały nagrody tym, którzy sprzedali najwięcej na ten bal biletów. Nagrody te zdobyli: pierwszą p. Ignacy Bałdys, a drugą pani Teofila Kawka.

Byli oni przedmiotem licznych owacji, które były nie tylko oceną za pracę dla dobra parafii, lecz równocześnie bodźcem do dalszych usiłowań w tym kierunku. Pani Anna Kurzawska, niestrudzona w pracy kamilowianka, złożyła uznanie i czesze wszystkim członkom za wydatną pracę, która uwieczniona została dość dobrym rezultatem, zachęcając ich, by ta sama współpraca była kontynuowana. Za okazane dowody dobrej woli i szczerych chęci miejscowy duszpasterz, X. Bolesław Kaszubiński, dorzucił swoją z głębi serca płynącą podziękę, poczem nastąpiła zabawa towarzyska podczas której bawiono się wesoło i ochotczo.

Odbyła się w sobotę miniona niespodzianka przedślubna dla panny Anny Przydział, w domu pana młodego, Władysława Olejniczaka. Pannę młodą obdarzono licznymi podarunkami a specjalnie był śliczny garnitur do sypialni. Następujące osoby brały udział w tej niespodziance: A. Draus, A. i A.

PRZYJECHAŁ Z KALIFORNJI.

J. E. ks. Arcybiskup Edward Hanna, z San Francisco (po lewej stronie), przyjechał do Chicago na jubileusz sakry biskupiej J. E. Kardynała Mundeleina i jest gościem przewielebnego ks. prałata Józefa Morrisona, proboszcza katedralnej parafii Najświętszego Imienia, który go wita. Po prawej stronie na rycinie, jest także ks. Edward V. Dailey, wikary.

FARMERZY UNURZALI DZIENNIKARZA W SMOLE.

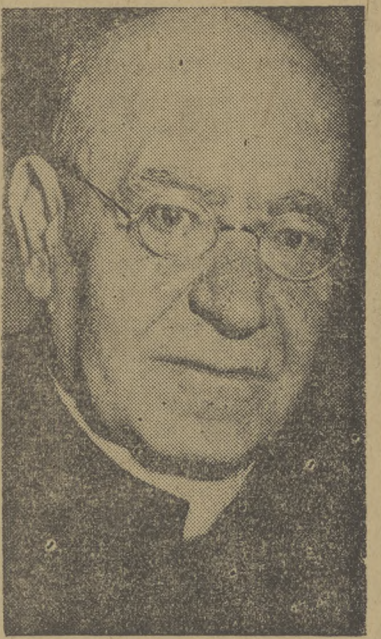
Vegreville, Alta., 19. listop. Grupa farmerów z okolicy dojechała onegdaj w nocy w swoje reze George Palmera, poprzednio dziennikarza w Moskwie, i unurzała go w smole, ale nie dokończyła „operacji”, bo nie miała pierza pod ręką.

Palmer przemawiał parę dni przedtem na zebraniu biorącym stronę farmerów strajkujących przeciw kolejowym spichlerzom zbożowym. Nie umie on wytłumaczyć motywu dokonanej na niego napaści.

Zatrucie radem może zabić sławnego chirurga.

Meksyk-miasto. — Dr. Julian Villarreal, prezes Meksykańskiego Czerwonego Krzyża i jeden z największych chirurgów w Meksyku, jest bliski śmierci w następstwie eksperymentów z radem.

Musiał Opuścić Meksyk.

J. E. Biskup Leopoldo Ruiz y Flores, delegat apostolski, musiał opuścić Meksyk. Działalność jego w Meksyku. Działalność jego w Meksyku. Działalność jego w Meksyku.

NOTATKI OSOBISTE.

Miłą niespodziankę urządziło pani F. Rembowski pnr. 1644 W. North ave. dla swej siostry pani N. Magorzniak. Brały udział następujące panie: F. Rembowski, N. Nagorzniak, S. Klonowska, B. Klonowska, F. Siekierska, C. Talodziejewicz, W. Winter, G. Gowrych, W. Hernecka, A. Coletti, W. Tańska, C. Taland, J. Taland, J. Kmiecińska, J. Kierzkowska, Jr., E. Sharp, E. Domratowska; panny: L. Kusmerek, Dolores, Leona i Laverne Rembowski, Florence Siekierska, Irena Siekierska, A. Siekierska, J. Olszewicz, Loretta Pechacek, Gloria Summers. Pani Nagorzniak wyraziła uznanie przyjaciółkom za śliczne podarunki które im obdarzyły.

Dekanat jest to okręg, złożony z kilku parafii, pod zarządem diekana.

DAJĄ KONCERT W PRZYSZŁĄ SOBOTĘ.

Kółko Polskich Mandolinistów „Lechia”

Muzyka mandolinowa ma w Chicago wielu zwolenników i sympatyków. Dla nich to urządziła Kółko Polskich Mandolinistów „Lechia” wielki doroczny koncert w przyszłą sobotę, 24go listopada, w sali Związku Polek, 1309 No. Ashland ave., o godzinie 8ej wieczorem.

„Lechia” wystąpi na tym koncercie w sile 26 osób i w pełnej orkiestracji mandolinowej, to jest: pierwsza mandolina, druga mandolina, mandola, mando-cello, gitara, mando-bas, oraz fortepian, tamburello i xylofon.

Na program złoży się kilka klasycznych utworów, jak Polonez Militarny Chopina, uwer-

tura „Lekka Kawaleria” Suppého, „Scherzo” Beethovena, „Wieniec Melodji Narodowych” Urbanka, „Momento Musicale” Schuberta, „Marinita”, taniec hiszpański i inne utwory. Program będzie przepięknie wystąpiony solistami i trzema mandolinowymi. — Po koncercie zabawa przy doborowej muzyce.

NOTATKI

REPORTERA

Autobusy zamiast tramwajów w miasteczku Aurora.

Od roku 1852 w miasteczku Aurora kursowały tramwaje, które teraz ustępują miejsca nowym autobusom. Tydzień temu zmiana ta nastąpiła także w sąsiednim miasteczku Elgin, gdzie Aurora, Elgin and Fox River Electric Co., kompania tramwajowa zamiast wozów tramwajowych zaprowadziła nową linię autobusową.

Uderzona pięścią przez mężczyznę zmarła.

Pani Katarzyna Michalik, lat 48, wczoraj wieczorem została fatalnie okaleczona, gdy uderzona pięścią przez mężczyznę padła w swojej groserni p. nr. 5846 Archer ave. Policja ze stacji Chicago Lawn aresztowała niejakiego Jana Mirandę, lat 34 z p. nr. 5256 South Luna ave.

Dzień Litewski obchodziła młodzież w klubie Medinah.

Towarzystwo Młodzieży Litewskiej wczoraj obchodziło Dzień Litwy w klubie Medinah Athletic, przez urządzenie wystawy prac ręk swoich oraz urządzenie tańców narodowych par w kostiumach litewskich.

Rzuciła się na swego ojca stając w obronie matki.

Michał Brostko, lat 50, z p. nr. 1101 North Hermitage avenue znajduje się w powiatowym szpitalu w krytycznym stanie, gdyż został poznaczony nożem przez córkę Janinę, lat 32. Córka po napaści na ojca swego powiedziała policjantom ze stacji przy North Racine avenue, że dokonała zbrodni tej, aby obronić matkę swoją, Marię, którą Brostko napadł i pozbawił niemiołsiernie.

Dopuszcili się świętokradztwa w kościele św. Marji.

Do kościoła św. Marji, w West Chicago wczoraj włamali się zbrodniarze, którzy dopuścili się świętokradztwa przez skradzenie dwóch złotych kielichów wartości \$900, a potem uśiłowali spalić kościół, gdyż przed głównym ołtarzem znaleźli ślady rozlanej nafty. Zbrodniarze ci zostawili także za sobą ślady, które świadczą, iż kielichy wykradzione rozbił. Jeden z tych kielichów był rzeczami pamiątkową dla X. Józefa Connelly, proboszcza wyżej wspomnianej parafii, gdyż otrzymał go od rodziców swoich w 15tą rocznicę kapłaństwa.

Ojciec właścicieli składów łańcuchowych nie żyje.

Simon Goldblatt, ojciec braci Goldblattów, którzy prowadzą sklepy łańcuchowe w Chicago, zmarł wczoraj w Miami, w Florydzie, licząc przy zgonie lat 69. Zwiłki przywiezione będą z powrotem do Chicago jutro, a pogrzeb odbędzie się z zakładu Hartman'a, p. nr. 3021 West Lawrence avenue w przyszłą środę po południu. Zmarły pozostawił wdowę i pięciu synów, Maurycego, Nathana, Ludwika, Joela i Aleksa, właścicieli składów departamentowych; trzy córki, panią Annę Handelsman, panią Sarę Handelsman i panią Rozalję Gordon; piętnaście wnuków i wnuczek i 2 prawnuków.

Biblioteka w dawnym gmachu bankowym.

Biblioteka publiczna miasteczka Cicero mieścić się będzie w niedalekiej przyszłości w gmachu dawniej zajętym przez Cicero Trust and Savings Bank, przy narożniku ul. 25tej i 52ga avenue, w Cicero, jak nam donosi Jan O. Sykora, realnościowiec, który pośredniczył w tranzakcji.

Czterech kapitanów policji na nowych posterunkach.

Komisarz, policji chicagowskiej Allman postawił czterech kapitanów policji i czterech sierżantów na nowych posterunkach i tak kapitan William J. O'Brien z 14go dystryktu znalazł się w głównej kwaterze, a jego miejsce zajął kapitan Dennis M. Malloy, z centrali; Kapitan Timothy Kilroy z centrali przeniesiony był do 9go

dystryktu a jego miejsce w centrali zajmie teraz kapitan Paweł A. Wheeler. Na nowych posterunkach znaleźli się dzisiaj sierżanci Michał M. Miniter, Karol F. Lemke, James J. Gortland i Bernard J. Corcoran.

Obrabowali go w jego domu z \$3,500 w gotówce.

Policja ze stacji przy West North avenue dzisiaj poszukuje bandytów, którzy w ubiegłym piątku po włamaniu się do mieszkania W. Kosculewicz, lat 65, z p. nr. 1340 North Western avenue obrabowali go z \$3,500 w gotówce, jakie podjął z banku, aby spłacić hipotekę.

Zabici zostali w kolizji automobilowej w pobliżu Joliet.

Henryk Berglund, lat 42, z Fairmount, przedmieścia Joliet i pani Franciszka Żeleznik, lat 31, z p. nr. 1415 ul. Clement, w Joliet wczoraj zostali zabici gdy ich automobil kolidował z innym na drodze stanowej nr. 66, dwie mile na północ od miasta Joliet. Berglund w swoim automobilem najechał na maszynę Czesława Olszty, lat 18, z Joliet.

Kuzyn eks-króla Alfonsa gościem w Chicago.

Don Alfonso z Orleanu, kuzyn byłego króla Hiszpanji przyjechał przedwczoraj do Chicago na wizytę do swego starego przyjaciela, pułkownika Ira Nelsona Morrisa. Poostał jedną noc w mieszkaniu Morrisów poczem wyjechał do Filadelfji.

Szef straży ogniowej zmarł po pożarze.

Szef bataljonu strażaków ogniowych Tomasz „Bud” Anderson padł trupem na stacji strażackiej p. nr. 1123 West Roosevelt road, gdy wrócił po ugaszeniu pożaru jaki zniszczył częściowo zakład fabryczny p. nr. 2423 ul. West 14ta. Szef Anderson zamieszkiwał z rodziną p. nr. 4454 West End avenue. Wróciwszy po ugaszeniu pożaru, na stacji strażackiej zmarł nagle podczas kąpieli. Wezwany Dr. Harold P. Sullivan mógł tylko potwierdzić zgon szefa strażaków.

Tropikalna Idylla Kończy Się Śmiercią.

Los Angeles, 19. listop. — Założa statku rybackiego przywiozła tu wiadomość, że na jednej z wysp w tropikalnym archipelagu Galapagos, znaleziono zwłoki niejakiego Rudolfa Lorenza i kobiety, przypuszczalnie jego żony, zmarłych z pragnienia i głodu. Obydwójce byli prawdopodobnie rozbitkami z okrętu „Marchena”, którym odpłyneli niedawno z ich „raju” na wyspie Santa Maria, u wybrzeży Peru.

Inercja oznacza to samo co bezwładność.

Próby Zawiodły.

Henry Jaspas, znany dyplomata belgijski, który został przed kilku dniami powołany przez króla do stworzenia nowego rządu, pomimo wysiłków i zabiegów, zadania tego nie mógł wykonać.

Książe Kościół Nie Żyje.

Pietro Kardynał Gasparri, watykański sekretarz stanu, zmarł wczoraj w Rzymie, po krótkiej chorobie.

Żłowrogie Ultimatum.

Baltimore, Md., 19. listop. — Popłoch padł na tutejsze sfery kolejowe w rezultacie rzekomego spisku przeciw wysokim urzędnikom kolei Baltimore - Ohio, którym zagrożono śmiercią, jeżeli 13,000 odprawionych robotników nie dostanie z powrotem pracy w warsztatach kompanji kolejowej w Mount Clare.

Listy z pogróżkami otrzymali Daniel Willard, prezes kolei, G. M. Shriver, starszy wiceprezes, C. N. Galloway, drugi wiceprezes i G. Emerson, superintendent.

Specjalną straż ustawiono wokół domów urzędników oraz przy biurach i warsztatach kolei. Zachodzą obawy, że spiskowcy mogą użyć materiałów wybuchowych do spełnienia swoich pogróżek.

Prezydent Zapowiada Kontrolę Użyteczności Publicznych.

Wskazuje Na TVA Jako Model Dla Stanów.

Anniston, Ala., 19. listop. — Prezydent Roosevelt, odbywający turę inspekcyjną projektów rządowych na Południu, oświadczył tu wczoraj, że „wszystko jest w porządku i że kraj znajduje się na drodze do zdecydowanego polepszenia”. Chwaląc olbrzymi projekt hydroelektryczny w dolinie Tennessee, Prezydent wskazał na ten eksperyment jako na wzór do naśladowania przez cały kraj.

„TVA (Tennessee Valley Authority)” — Prezydent powiedział — „nie jest już dłużej eksperymentem, ale modelem dla całego kraju.”

W cztery godziny później, przemawiając w Birmingham, Ala., Prezydent zwrócił się z zaproszeniem do prywatnej enterprizy o złączenie się w programie TVA, dopóki jest pora na to.

Prezydent opowiedział się niedwuznacznie za rządową kontrolą użyteczności publicznych, głównie siły i światła, we wszystkich stanach.

Rząd Akceptuje Pomoc „Wielkiego Biznesu”.

3 Miljardy Na Program Konstrukcji Prywatnej.

Washington, 19. listop. — Z ramienia rządu Prezydenta Roosevelta, Donald R. Richberg akceptował entuzjastycznie złożone przez „biznes” amerykański przyrzeczenie kooperowania z Nowym Ładem i przyspieszenia gospodarczej odbudowy kraju przez 3-miljardowy program konstrukcji prywatnej.

Richberg, prezes krajowej rady nadzwyczajnej, powinszował H. I. Harrimanowi, prezesowi Amerykańskiej Izby Handlowej, z powodu piątkowej rezolucji popierającej Nowy Ład i oświadczył, że jeżeli wielki przemysł i handel postanowią ruszyć z miejsca, ludzie zaczęli natychmiast wracać do pracy. Rząd tego zdzielać nie może, wierzy jednak, że biznes prywatny jest gotowy do spełnienia swojej części w kampanji odrodzeniowej. Niedługo — p.

Richberg powiedział — nie powinno być jednego człowieka na liście zapomogowej, któryby chciał pracować.

Pomiędzy żądaniami, jakie „biznes” postawił, są: 1. Wstrzymanie ataków i inwestycji przeciw wielkim organizacjom, jak użyteczności i, drogą przyjaznych układów, uzyskanie ugód co do zredukowania stawek i dokonania reform finansowych.

2. — Zablokowanie ustawodawstwa o 30-godzinny dniu pracy w celu zapewnienia zwiększonej i ekonomicznej produkcji.

3. — Zakończenie wydawania olbrzymich sum pieniędzy przez rząd na roboty publiczne i inne podobne programy.

Jak się słyszy, program ten ma posiadać poparcie pięciu wpływowych członków w kole zaufanych doradców Prezydenta Roosevelta.

Na Wolną Chwilę.

~~~~~Pisze Ks. T. S. Ligman, C.R.~~~~~

W jesieni śmierć zbiera swe obfite żniwo.

Na świecie ten, kto nie chce być kowadłem, musi być młotem.

Sluchacze i od najwybitniejszego oratora żądają zwieźłości.

Nasze oko nam służy do widzenia świata zewnętrznego; drugim zaś do wyczytania wnętrza naszego.

Kaprysem we znacznej części bywa świat rządzący.

W kolebce ciała człowieka się rozwija; w grobie zaś rozkłada.

Niemożliwością jest: skreślić wszechstronnie prawdziwą historję.

Człowiek jest arcytrudnym dziełem do wystudjowania.

Do milczenia zaprawia się człowiek przy gadulach; do prowadzenia rozmowy zaś przy milczących.

Pomnik, choć zdolen przesłuchanie drugich przekazać, sam swojej przekazać nie zdolne.

Milem są mile nam wyświadczone przysługi.

Przyrzeczenie im mniej obstawia, że jest przyrzeczeniem, najpewniej bywa spełnione.

Odpoczynek może być przyciśnięciem do intensywniej działalności.

Jedno spróśnię słówko zdolne pozbawić człowieka renomy posiadania towarzyskiej oglady.

Czyta się nie tylko dla pouczenia ale i dla rozrywki.

Każdy jest swoim największym podchlebcą.

Pieśń najprzyjemniejsza, gdy śpiewak, zapominając o sobie, całą swą duszę w nią wkłada.

Dobrze śpi, kto nie wie, że śpi.

Rzadko ludzie posługują się odpowiednimi określeniami na wyrażenie swych pojęć.

25 LAT PRACY W ZJEDNOCZENIU.

Srebrny jubileusz zbrojnej pracy w Zjednoczeniu Polskiem Rzymsko Katolickiem obchodzilo ubiegłej soboty wieczorem Towarzystwo św. Stanisława Kostki, gr. 440, bankietem w „Oazie”, pnr. 1250 Milwaukee ave.

Program z okazji 25cio lecia istnienia, rozwoju i pracy wyżej podanego towarzystwa otworzył, po spożyciu przez obecnych smacznych potraw, przewodniczący komitetu S. Polinski, który na mistrza toastów zaprosił Dr. Michała A. Rydelskiego. Dodać należy że przed bankietem modlitwę odmówia długoletnia pracowniczka dla Zjednoczenia, pani Marja Osuch.

Mistrz toastów Dr. Rydelski mówił o 25ej pracy w towarzystwie. Kwartet męski Chóru parafii św. Jadwigi pod dykcją p. E. Wiedemanna doskonale się spisał. Po mowie swojej skarbnik Zjednoczenia, p. Jan Olejniczak oznaczył czterech pracowników towarzystwa medalami i dyplomami, życząc tak im jak i całemu towarzystwu rozwoju. Dyplomy i medale otrzymali: Władysław Kowalski, Jan Janeczak, Józef Jarocki i Aleksander Brzeziński. Na koniec p. Olejniczak złożył także życzenia w imieniu prezesa Z. PRK., p. Józefa Kani.

Monolog „Magda”, w którym wystąpiła panna J. Franciszka, ubawili zebranych; w zastępstwie dyrektora ZPRK., p. J. P. Grzeskiego przemawiał sekretarz tej organizacji, p. Józef Baré. Po nim w zastępstwie redaktora naczelnego pism Zjednoczenia p. F. Barcia przemawiał członek redakcji, p. Artur Waldo.

Po występie członka i członkini Chóru parafii św. Jadwigi przemawiała pani Marja Osuch, honorowa wice-prezesa ZPRK., po niej z odczytaniem historii towarzystwa wystąpił sekretarz M. Parypiński. Kwartet pod dykcją p. Wiedemanna dzielnie się spisał. Przemawiał następnie Leon Krempiec, prezes Osady nr. 54, poczem nadprogramowo przemawiali: Józef Jarocki, jeden ze starszych pracowników dla Zjednoczenia; pani M. Brzezińska, prezeska Gr. 58 Wolnych Polek i pani Poraniewicz, prezeska gr. 538 Związków Polek. Przedstawiono także zatwierdzone Towarzystwa św. Stanisława Kostki oraz tych, którzy przyczynili się w jakikolwiek sposób do rozwoju tak towarzystwa jak i całego Zjednoczenia.

Na koniec prezes A. Brzeziński podziękował wszystkim, a śpiewem „Boże coś Polskę” program bankietu zakończono i puśczone było w tany przy doborowej muzyce.

Pan Olejniczak przemawiając do zebranych odczytał listę zmarłych w 25ciu latach członków towarzystwa i tych uczono no przez powstanie. W tym czterdziestu zmarli: śp. Stanisław Morczewski, śp. Franciszek Bajno, śp. Antoni Słupkowski, śp. Bolesław Koda, śp. Antoni Szorca, śp. Albin Majewski, śp. Antoni Rybarczyk,

śp. Józef Mikołajewski, śp. Franciszek Kucharczyk, śp. Bronisław Kaczyński, śp. Roman Sawicki, śp. Jan Malinowski, śp. Wacław Kiciński i śp. Stanisław Grabowy.

Towarzystwo św. Stanisława Kostki, gr. 440 ZPRK., zorganizowano dnia 18go listopada, 1900 roku, w parafii św. Jadwigi. Pierwszy zarząd stanowili: X. J. Obyrtacz, kapelan; Aleksander Brzeziński, prezes; Antoni Słupkowski, wiceprezes; Stanisław Sadowski, sekretarz; Bronisław Guzowski, sekretarz fin.; Józef Jarocki, skarbnik; Jan Baliński, marszałek; Antoni Zieliński i Stanisław Bujalski, opiekunowie kasy.

Obecny zarząd towarzystwa tego stanowią: X. Franciszek Dembiński, kapelan; Aleksander Brzeziński, prezes; Adam Skrzenta, wiceprezes; Józef Cejmer, sekretarz; Mieczysław Parypiński, sekretarz fin.; Józef Jarocki, skarbnik; Jan Janeczak i Jan Malinowski, marszałkowie; Antoni Mojsiewicz, opiekunowie kasy.

W skład komitetu bankietu jubileuszowego weszli: A. Brzeziński, J. Janeczak, J. Jarocki, S. Jarocki, W. Brzostek, F. Gułka, A. Skrzenta, W. Kowalski, K. Markowski, I. Rybarczyk, M. Parypiński, S. Majewski i S. Polinski.

Skoczyła z 8-go Piętra.

Pani Aniela Ablin, znana jako Nell Walker, lat 26, aktorka, wczoraj wieczorem wyskoczyła oknem z 8go piętra hotelu Commonwealth, p. nr. 2757 Pine Grove avenue, podczas piątki, urządzonej z okazji odniesienia przez jedenastkę „Bears” zwycięstwa w konkursie futbolowym.

Była to druga samobójczyń w pięciu dniach, która w tak tragiczny sposób życie zakończyła. Znana jest czytelnikom naszym historia samobójstwa panny Lucji Nolan, lat 21, która ubiegłej środy skoczyła z 17go piętra klubu Medinah.

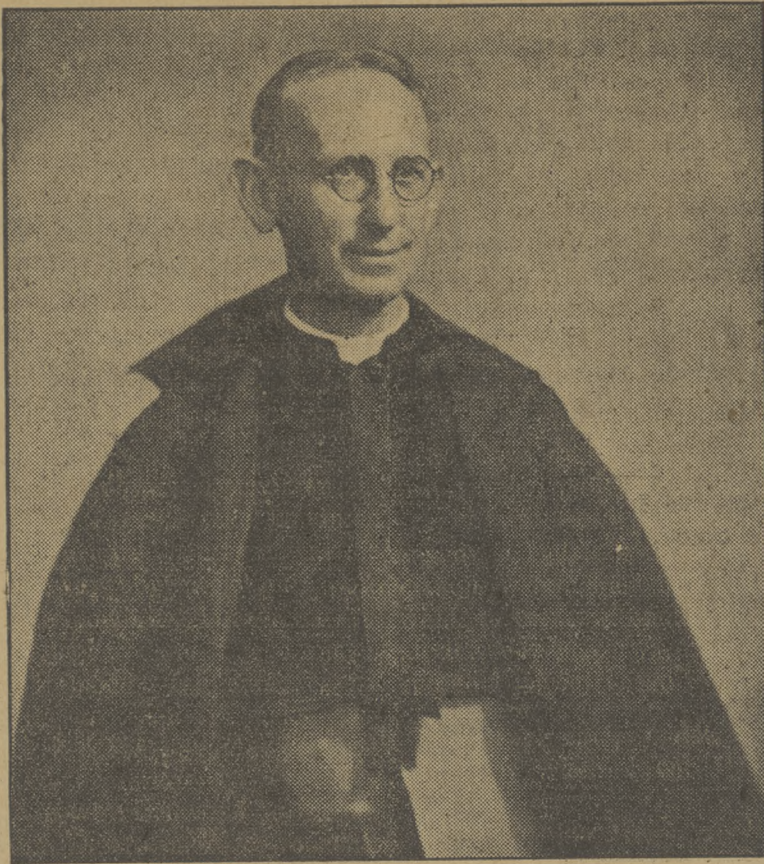
Świadcami wczorajszego samobójstwa byli: pani Thelma Walker Smith, lat 23, siostra samobójczyni; Lucja Moysie, z p. nr. 820 ul. Grace; pani Alicja Bennett i Marja Franciszka Smith, lat 5, siostrzenica, pani Ablin.

Obrabowany i zabity. Evansville, Ind. — W. A. Salamon, lat 28, sprzedawca samochodów z Detroit, został znaleziony bez życia, zastrzelony, blisko Evansville. Policja przypuszcza, że padł on ofiarą rabusiów.

Armia zatrzyma konie w artylerji.

Washington. — Konie nie znikną kompletnie ze sceny wojny. Plany motoryzacji i mechanizacji jednostek artylerji armji amerykańskiej przewidują zatrzymanie 33 jednostek artylerji konnej. Jedną z nich będzie zatrzymana w Fort Sheridan, Ill.

Ks. Prałat J. J. Strzycki Będzie Dziś Gościem Alumnów Kolegium Św. Stanisława Kostki.

Dzisiaj t. j. w poniedziałek d. 19go listopada w sali gimnastycznej im. Ks. Gordona przy Had don ave., w pobliżu Milwaukee ave., o godz. 8ej wieczorem, odbędzie się posiedzenie Stow. Alumnów Kolegium św. Stanisława Kostki. Na tem posiedzeniu przyjdą pod obrady ważne sprawy wymagające obecności wszystkich członków. Głównym celem posiedzenia dzisiejszego jest uczczenie kapelana Stowarzyszenia ks. Jakóba J. Strzyckiego, proboszcza parafji św. Pięciu Braci Polaków i Męczenników, z okazji wyniesienia go do godności szambelana papieskiego z tytułem prałata, którego inwestytura odbyła się w niedzielę, dnia 11go listopada z wielką okazałością.

Polityką Trzeba Sie Interesować Zawsze i Politykować Też Trzeba Zawsze.

Ze stacji W. C. F. L., między 6-7 wieczorem przemawiał wczoraj p. Fr. V. Zintak, klerk sądu wyższego i kierownik generalny Polskiej Organizacji Demokratycznej. Pan Zintak przypominał słuchaczom nie tylko o potrzebie żywego interesowania się zawsze polityką, ale także o znaczeniu, o doniosłości głosowania.

Pan Zintak mówił: Minęły wybory i zdawałoby się, że czas odpocząć. Tak przynajmniej czynią ludzie w pewnych zawodach, ale w interesie i polityce niema czasu na odpoczynek. Bo ażeby nieść powołanie na przyszłość, trzeba w tem kierunku układać odpowiednie plany. Trzeba być przy gotowanym na wszystko, tak, ażeby opozycja — nie wyprzedziła nas.

Rezultat ostatnich wyborów wykazał, że obywatele polskiego pochodzenia zrozumieli dobrze swój obowiązek i spełnili go sumiennie. Ale to nie znaczy, że teraz mamy opuścić ręce. Wrogowie nasi życzą sobie by tak się stało. Może nawet już w tem kierunku sięga zębna dla nas propagandę i zachęcają nas byśmy sobie odpoczęli, byśmy zapomnieli o pracy organizacyjnej. I tu właśnie leży dla nas niebezpieczeństwo. Bo jeżeli my usłuchamy ich rady, to wtenczas oni w dalszym ciągu będą rozgłaszali zębna dla nas propagandę i rozbiłali naszą organizację.

Hasłem naszej organizacji stało się przysłowie „W Jedności Siła, a w Siłę Zwycięstwo”, i tego hasła musimy się trzymać i w myśl tego hasła pracować.

Każdy obywatel powinien pamiętać, że nie tylko powinien sam głosować i interesować się sprawami obywatelskimi, ale także powinien baczyć na to, by i jego rodzina i jego znajomi i sąsiedzi tak samo czynili. Polsko - Amerykańska Demokratyczna Organizacja jest naszą organizacją i wy wszyscy powinniście być jej członkami. Dalsze nasze powodzenie w polityce zależy od potęgi tej organizacji, bo im ona jest silniejsza, tem większe jest jej znaczenie i tem więcej dostanie uznania, co naturalnie, wypadnie na korzyść naszego ludu.

Każdy obywatel powinien głosić propagandę ażebyśmy wykonywali polecenia naszej organizacji i słuchali rad i wskazówek jakie ona nam podaje. Ażebyśmy się nadal łączyli i czynili naszą organizację silniejszą. Powinniśmy być silnymi w naszych własnych dzielnicach i w ten sposób zdobywać placówki Aldermańskie

i inne posady miejskie i stanowiska.

Na przyszłą wiosnę przypadają wybory miejskie. I tu znów nasza organizacja powinna wziąć jak najczynniejszy udział. Wybory te będą na Mayora, Klerka Miejskiego i Skarbnika Miejskiego. Więc tylko 3 posady, ale my jesteśmy przeconani, że będziemy mieli naszego kandydata na jedną z tych posad. Obecny Mayor pan Kelly jest wielce dla nas przychylny, jakoteż jest przychylnym Demokratyczny Centralny Komitet Wykonawczy. Mając ich poparcie, możemy być pewni, że otrzymamy jedną z tych placówek.

I tu znowu staje nam przed oczyma to znane przysłowie „Ażeby coś dostać, trzeba najprzód dać”. Polskie obywatelstwo dało silne poparcie partji Demokratycznej tak w zeszłych wyborach jak i przedtem, więc też partja Demokratyczna stawia naszych kandydatów na swym tykcie i daje im solidarne poparcie. Więc my dajemy i za to dostajemy.

Ale wszystkie nasze uznania, posady jakie dostajemy, wszystko to trzeba zawdzięczać temu, że uprawiamy politykę w praktyczny sposób. Choć byśmy byli najsilniejsi w głosach a nie użyli tej siły w praktyczny sposób, to ta siła by nie nie znaczyła. Choć byśmy dawali nasze poparcie, ale je rozdzielali na dwie strony, to te nasze dawanie nie byłoby praktyczne i nie przyniosło by nam korzyści. Więc silna organizacja, dająca swe poparcie w solidarny sposób według określonego planu zasługują na miano praktycznej polityki. Jeżeli nasze obywatelstwo zrozumie te zasady, i będzie z naszą organizacją w tem kierunku pracowało, to możemy śmiało liczyć na dalsze zwycięstwa, więcej uznania i więcej posad.

Drugi zbiór jabłek w Washington.

Walla Walla, Wash. — Jabłonie w tym dystrykcie obrodziły po raz drugi w tym roku.

Sto domów spłonęło na Kubie.

Hawana, Kuba. — Sto domów spłonęło w Baracoa. — Wszystkie budynki były drewniane.

Żywcem pogrzebani.

Bridgeport, Tex. — Czterech robotników zostało żywcem pogrzebanych pod tonami błotnistej ziemi, kiedy ściany kopalinowego przez nich kanału zawaliły się. Zanim ich odkopano już nie żyli.

Wielkie Zwycięstwo Nazistów w Gdańsku.

Gdańsk, 19. listopada. (Havas.) — Wielka radość panuje dzisiaj w Gdańsku z powodu olbrzymiego zwycięstwa nazistów w wyborach komunalnych na terenie Gdańska. Gdańsk, na podstawie rezultatu wczorajszego głosowania, jest kompletnie nazistowski i sympatyzuje zupełnie z ruchem nazistowskim w Niemczech. Alfred Foerster, wódz nazistów gdańskich, oświadczył, że rezultat wyborów w Gdańsku jest amunicją w walce o odebranie przez Niemcy zagłębia Saary.

W okręgach prowincjonalnych Niedeuung i Grosswerder kandydaci nazistów otrzymali 37,066 z 41,560 głosów, co stwierdza, że sentyment wieśniaków jest również pro-nazistowski.

Grupy opozycyjne, wraz z socjalistami, zjednoczonego frontu katolickiego, grupy nacjonalistów Hubenberga i grupy polskiej, znajdują się daleko w tyle.

Presja władz nazistowskich na wyborców w okręgach prowincjonalnych jest najbardziej uwiódzoną. Hasłem wyborów było: „Głosuj za nazistami, jeżeli chcesz pozostać Niemcem.” Krytykom tego hasła grożono więzieniem. Na czas wyborów na terytorjum Gdańska było tylu umundurowanych nazistów, co i policji. W czasie balotowania naziści umundurowani stali na straży lokalów wyborczych, pomimo wieści, że Liga Narodów ma się wnieść w sprawę wyborów gdańskich.

Ostatnie Wieści Ze Świata.

DRZEWO POLSKIE DLA POŁUDNIOWEJ AFRYKI.

Gdynia, 19. listopada. (Havas.) — Z Gdyni odpłynął wczoraj statek naładowany drzewem przeznaczonym dla południowej Afryki. Transport ten stanowi 16,000 tonn drzewa.

WCAŁE NIEZŁY REKORD KOLEJNICTWA POLSKIEGO.

Warszawa, 19. listopada. (Havas.) — Pierwszy polski pociąg motorowy, puszony na tory Warszawa-Lódź, przebył tę przestrzeń o połowę normalnego czasu pociągów zwykłych. Pospieszne pociągi zwykle przebywały przestrzeń między Warszawą a Łodzią, około 125 mil, w 2 i pół godzinach. Pociąg motorowy przebył tę przestrzeń w jednej godzinie i 28 minutach.

SAMOBÓJSTWO KAPRAŁA.

Bydgoszcz, 19. listopada. (Havas.) — Kapral Franciszek Mikołajczyk, popełnił samobójstwo odbierając sobie życie w buchtem ładunku dynamitu.

NIEKORZYSTNY BILANS NIELEGALNEGO HANDLU.

Warszawa, 19. listopada. (Havas.) — Import kontrabandy z Niemiec do Polski równa się 49,000,000 złotych rocznie. Tę samą drogą z Polski do Niemiec wychodzi około 38,000,000 złotych. Największy handel kontrabandowy prowadzony jest na granicy polsko-niemieckiej.

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCIOWE ŁOTWY.

Ryga, Łotwa, 19. listopada. (Havas.) — Cała Łotwa obchodziła wczoraj 16 rocznicę odzyskania swej niepodległości. Wspaniałe uroczystości narodowe odbywały się w całym kraju. Łotwa odzyskała swą niepodległość w dniu 18 listopada, 1918 roku.

JESZCZE JEDEN „PRZYJACIEL” POLSKI Z PARYŻA.

Warszawa, 19. listopada. (PAT.) — Dyrektor i główny akcjonariusz fabryki rafinerji nafty w Szamotulach, Henri Berah, obywatel Francji, zginął w sposób tajemniczy. Uciekł on prawdopodobnie do Francji po wypuszczeniu szeregu czeków fałszywych i po niezapłaconiu robotnikom, zatrudnionym w tej fabryce. Policja i władze sądowe prowadzą pościg za zbiegiem.

ZYDZI PRZEGRALI, POLACY WYGRALI W WYBORACH NA LITWIE.

Warszawa, 19. listopada. (PAT.) — Ostatnie wybory komunalne na Litwie dały poważne zwycięstwo ludności litewskiej, kiedy mniejszości narodowe szczególnie Żydzi ponieśli klęskę. Na ogólną uciebę 372 wybranych radnych, 247 przypada na Litwinów, a 125 na mniejszości narodowe, czyli tylko 33 procent. Poprzednio mniejszości narodowe posiadały 43 procent. Polacy, pomimo klęski mniejszości narodowych, zdobyli w Kownie trzy mandaty, a posiadali poprzednio dwa.

FRANCJA BUDUJE NOWY STATEK TOWAROWY DLA POLSKI.

Hawr, Francja, 19. listopada. (PAT.) — W tutejszych stoczniach przystąpiono przed kilku dniami do budowy nowego statku towarowego dla Polski. Przedstawiciel ambasady polskiej z Paryża wśrubował pierwszy nit. Statek będzie miał 2,250 tonn pojemności.

DR. ADAM BŁASZCZYŃSKI
LECZY SKUTECZNIE WSZELKIE CHOROBY NÓG
1200 N. ASHLAND AVE. Na 2 piętrze — Pokój 300. TEL. BRONWICK 7209.
Godziny od 2—5 i 7—9 wieczór. W środy i święta zamknięte.
Telefon rezydencji Humboldt 8591.

SEZ YOU	
True	False
1. "Jeu d'esprit" is French for "a boat".....	
2. James K. Polk was the fifteenth president of the United States.....	
3. A repartee is a ready, witty reply.....	
4. Penta is a prefix meaning six.....	
5. Peltry is skins of furred animals collectively.....	
TOTAL	

Here's how to get your intelligence score: If you think a statement is true, place a check beside it in the column headed "True." If you think it false, place a check beside it in the column headed "False." After you have completed the questions look up the correct answers and put 10 down in the "Score" column every time you are correct. A perfect score is 50.

Answers to "Sez You" on page 5.

MUSSOLINI WZNOŚI KIELICH NA ZDROWIE AUSTRIJ.

Rzym, 19. listop. (Havas.) — Kanclerz Austrii i premier Mussolini wzniesli na zdrowie obu państw toast z szampana na obiedzie dyplomatycznym, wydanym przez Włochy po całodziennych rozmowach dyplomatycznych. Premier Mussolini, wznosząc kielich z szampanem, oświadczył:

— Doświadczenia ostatnich kilku lat przekonały nas, że przyjaźń między Włochami i Austrią odpowiada w zupełności konieczności solidarności europejskiej i, że jest prawdziwą gwarancją pokoju i wzrówna ważenia dla nas wszystkich.

Na to kanclerz austriacki, Kurt von Schischnigg odpowiedział:

— Nasz punkt widzenia jest w zupełności podobny do włoskiego.

Czytajcie Dziennik Chicagoski.

DLACZEGO BYĆ STARYM PRZED CZASEM?

Nowy wynalazek zawierający skuteczne składniki jest teraz wszędzie dostępny dla mężczyzn.

Mężczyźni, którym się zdaje iż już przeszli najsilniejsze lata życia, odzyskują nadzieję i szczęście w niedawnym wynalazku, jaki jest obecnie używany przez tysiące mężczyzn dla zasilenia organizmu i przywrócenia młodzieńczej żywotności i energii. Ten świetny środek, w kształcie przyjemnych do zacywania tabletek, zawiera pewne składniki, używane przez lekarzy od wielu lat dla przywrócenia żywotności osłabionym gruczołom i dla pobudzenia ośrodków nerwowych. Ten produkt, znany jako Glanum Compound, jest polecany przez tysiące używaczy, z których wielu donosi o dobrych skutkach w 48 do 72 godzin.

Jeśli tracicie siłę żywotną, dlaczego nie spróbujcie tych doskonałych nowych tabletek? Możecie nabyć duże pudełko od Walten Co., Station D, Box 235-1, St. Joseph, Mo., za tylko \$2.00, wysłane pocztą opłaconą, w opakowaniu wolnem od wszelkich znaków. Albo jeśli wolcie, będzie wysłane C.O.D. za \$2.00 i opłatę pocztową. W każdym jednak razie, jeśli nie będziecie zadowoleni, wrócić się Wam natychmiast pieniadze. Napiszcie dzisiaj! (Ogł.)

CZEPIEC WYSPIAŃSKIEGO Z BRONWIC NIE ŻYJE.

Warszawa, 19. listopada. (PAT.) — We wsi Bronowice pod Krakowem odbył się pogrzeb Czepca, którego upamiętnił w sztuce „Wesele” Wyspiański. Przedstawiciele kół artystycznych z Krakowa wzięli udział w pogrzebie.

POWOD OSTATNIEJ FLUKTUACJI 7 PROCENTOWYCH BONDÓW POLSKICH.

Warszawa, 19. listopada. (PAT.) — Instytut Badania Konjunktur gospodarczych oświadcza, że ostatnie fluktuacje polskich bondów spowodowane były wypłatą w dniu 15 października polskiej siedmioprocentowej pożyczki stabilizacyjnej, która spłacana jest w złotych dolarach po cenie 8.91 złotych za dolara. To spowodowało zwykłe wspomnianych bondów. Po wypłacie, wartość bondów spadła, a w dniu 15go listopada poczęła się ponownie podnosić do poziomu normalnego, i znowu wartość tych bondów wynosi 118.5. Fluktuacje na giełdzie warszawskiej były jedynie odbiciem giełdy nowojorskiej.

Ucieczka Kaczmarek z Więzienia Niewytlomaczona.

Piotr Kaczmarek, alias Jan Davies, alias Davis, lat 32, który w ubiegły piątek uciekł z więzienia miejskiego „Bridewell”, do tej pory buja na wolności. Z Kaczmarkiem uciekli także Lewis E. Moury, lat 39, z p. nr. 3111 ul. South Halsted. Kaczmarek na brak szczęścia narzekać nie może. Jak podają raporty zarządu więzienia nie poraz pierwszy znikł on z więzienia, a doskonale potrafił manipulować w sądach na swoją korzyść w niejednej rozprawie. Siedział także w więzieniach kalifornijskich skąd uciekł aż trzykrotnie.

Dziwnem wydaje się, że zarząd więzienia „Bridewell” nie o tej ucieczce nie wiedział, aż dopiero dnia następnego, kiedy już Kaczmarek cieszył się wolnością może i poza granicami miasta i stanu. W roku 1920 Kaczmarek uciekł z więzienia stanowego w Joliet do Kalifornji. Tam trzykrotnie aresztowany zawsze potrafił wydostać się na wolność i wrócił do Chicago.

Kaczmarek i Moury odsiadywali kary za posiadanie rewolwerów. Wyroki wydał sędzia Tomasz A. Green w sądzie mulikalifornijskich skąd uciekł aż trzykrotnie.

Na Sprzedaż w Poniedziałek, Wtorek i Środę—
Bez Extra Podatku

WIEBOLDT'S
Przy MILWAUKEE AVENUE, blisko ASHLAND

Carnation Libby's lub PET MLEKO 6c Duże puszk! 3 z najsmakowniejszych marek w tym kraju za znacznie oszczędniejszą ceną.	Hamburger STEAK funt 10c Czysta wolowina, świeżo kielkana.	BUTTERFLY BULKI sztuka 2c Specjalność piekarni; wypiekane w naszych własnych kuchniach.
ZNAKOMITA MILK-FED CIELEGINA NA SPRZEDAŻ KOTLETY OD SZLUDRY funt 12c KOTLETY OD NERKI funt 19c KOTLETY OD 22-BER funt 15c CIELEGINA NA POTRAWKĘ funt 8c CIELEGY STEAK funt 23c	Chleb z tuczonego żyta; domowej roboty. Bochenek 7c Paczki (coughnuts) 10c Jabłko Long 6c Jabłko Wiedboldt'a 6c Pajo Jabłkowe z ciekawą se-zarą. Smaczne. Sztuka 15c	Sunkist Kalifornijskie Pomarańcze 150 wielkości navel pomarańcze; słodkie, soczyste. Sztuka 3c
Pomarańcze Soczyste i słodkie. Cienkie skórki. Tuzin 15c Tangerines Słodkie i soczyste. Bardzo specjalnie. Tuzin 10c Pork & Beans Armour'a znakomity gatunek. nr. 2 1/2 puszk! 25c	Meadowgold Masło Lub Cloverbloom, w 1 funtowym kartonach. 32c Funt 2 funty odbiorcy.	Twaróg ze Śmietanką najładniejszą jakości; gotowy do podania. Funt 8c
Ser w Gęgiełkach Całkiem smietankowy z Wisconsinu. Funt 16c	Somerk Oscar Mayer's lub Wilson's mieliska kiełbasa. Funt 22c Zupa Pomidorowa Van Camp's; podać można czy sta lub ze śmietanką. 3 puszk! 14c Chase & Sanborn's Kawa datowana; zawsze świeża; miętowa. Funt 31c Różowa Łososi Peter Pan 2 1-funtowe marki. 21c Czarny Pieprz T. & T. czysty mielony czarny pieprz 1 ft. worek 18c Royal Żelatyna Lubiony gęsi; wszystkie smaki, 3 za 17c	Wszelka żywność za Gotówkę Bez Dostawy.

THE TUTTS By Crawford Young

